

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЗЮМЕ

на научните публикации и други научно-приложни разработки на

доц. д-р Николай Иванов Цонков

преподавател в катедра „Регионално развитие“,
факултет „Управление и администрация“,
Университет за национално и световно стопанство

за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в катедра “Регионално развитие” към УНСС в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.7. „Администрация и управление”, научна специалност „Администрация и управление (Регионален бизнес и ютилитис)“.

Монографични трудове

1. *Регулаторни модели за териториално развитие, ИК – УНСС, 2022.*
ISBN: 978-619-232-644-9

„Регулаторни модели за териториално развитие“ е оригинално изследване, което има за цел да представи съвременните тенденции и процеси в областта на управлението на териториалното развитие. Разработката се характеризира с научен и практикоприложен характер. В нея авторът представя своята визия относно възможния инструментариум за регулиране на социално-икономическите процеси и стопанската дейност в регионите за постигане на териториално развитие. според автора регионалната политика е не само инвестиционна, но също така политика за регулативно въздействие в регионите за формиране на благоприятни социално-икономически условия за бизнес и живот. Авторските тези са апробирани посредством провеждането на социологическо проучване за нагласите относно регулациите на национално и регионално ниво, административно-териториалното устройство на държавата и възможностите за тяхното оптимизиране. Разсъжденията на автора са доказани чрез прилагане на

опростен модел на регионален инвестиционен индекс, който е разработен от автора. С помощта на индекса може да се измерва инвестиционната привлекателност на общините, като могат да бъдат сравнявани. Монографията е структурирана в две основни части. Първата е насочена към преосмислянето на основни понятия, теоретични постановки и концепции за икономическата организация на националната територия. Втората част съчетава обогатяването на съществуващата теория, свързана с националните и регионалните регулации, с възможните решения за промяна на политиката и управлението на регионите за осигуряване на условия за териториално развитие. Настоящият труд е полезен за подготовката на студентите по регионално развитие, изучаващи дисциплината „Регулиране на стопанската дейност в регионите“, както и „Политики и стратегии за развитие на районите“. Той е предназначен и за специалисти и експерти, имащи интерес и работещи в областта на администрацията и управлението, проблемите на регулаторните режими и регионалното развитие, както и за всички, интересуващи се от темата.

2. Цонков, Н., Комуникационни мрежи и регионални общности, ИК – УНСС, 2019. ISBN 978-619-232-249-6

Основен обект при изследването на регионите и териториите е общността и формираната социално-икономическа структура, в това число и стопански комплекс. Общността с прилежащата територия са полето, в което се извършва комуникационния процес, формират се социално-икономически условия, осъществяват се социални и икономически отношения. Именно затова регионите и регионалните общности са в основата на регионалното развитие. Те са основния обект както за изследване, така и за въздействие. В този смисъл регионалните комуникационни мрежи и общности придобиват все по-важно значение. Те създават условия за взаимодействие между хората, общностите, институциите, организациите на всички управленски равнища. Т.е. комуникацията е предпоставката за създаване на среда за безпроблемен обмен на информация, знание, което предпоставя нормалното функциониране на управленските процеси. В последните години прави впечатление, че има дефицити в комуникирането на официалните власти с общностите по региони, което създава проблеми при провеждането на политиките. Ето защо комуникацията върви паралелно с прилаганите политики в регионите, като базовата разбира се е регионалната политика. Затова регионалните комуникации играят важна роля, обхващайки всички сфери социално-икономическото развитие на регионите и регионалните

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

общности, които ги населяват. Политиката на регионално развитие има за основна цел да спомогне за социално-икономическото развитие на отделните територии (в това число регионални общности), като се постигне териториално сближаване между тях. За да се постигне социално-икономическото сближаване посредством целенасочена политика е необходимо да бъдат осигурени условията и средата за това. Основна роля играе състоянието на политическата система и как функционира тя. Сближаването се реализира чрез съществуването и изграждането на социално-икономически, транспортни връзки и комуникационни мрежи, и канали. В този смисъл инструментариума за провеждането за политиката са връзките и комуникационните мрежи.

3. Цонков, Н. Икономическа сигурност и икономическа политика, Изд. Сиела, 2014. ISBN 9-789-542-815-808

Новите условия и икономически реалности предизвикват радикални и дълбоки социално-икономически промени, които пряко влияят върху националното стопанство. Тези процеси са свързани с нови проблеми, които налагат търсенето на друг тип решения за реакция на външните негативни въздействия, причинени от глобализацията. Фундаментално значение за устойчивото развитие на националната държава има постигането на високо равнище на икономическа сигурност. В условията на глобализация понятието икономическа сигурност придобива многопланов и нееднозначен смисъл. В научната литература много автори споделят тезата, че през последните години световното стопанство се характеризира с бързо развитие на производството и задълбочаване на външноикономическите връзки. В резултат на това виждаме дълбока трансформация, която, може да твърдим, ще продължи в дългосрочен план. Глобализацията поражда нови възможности за националните субекти, участващи в международните отношения, но едновременно с това води след себе си предизвикателства, заплахи и рискове от различен характер. Те се отразяват пряко върху функциониране-то на националните икономики. Трудно прогнозируеми са и поглъщат голям обем от ресурси за тяхното посрещане. Справянето с тях се характеризира с висока степен на трудност, защото те се мултиплицират, модифицират и адаптират към условията, което налага един постоянен мониторинг и анализ на средата на сигурност. Редица предизвикателства се отличават с комплексен и глобален характер. По тези причини в

съвременния свят е невъзможно гарантирането на икономическа сигурност без широко между-народно сътрудничество на всички равнища, защото значителна и важна част от проблема се отнася до разпространението на заплахите извън националните граници и невъзможността за намиране на решение чрез национални инструменти и механизми.

За решаване на горе поставените проблеми се изисква добро познаване на натрупания теоретичен и практически опит. Икономическата система е много сложна и уникална за моментните условия. Поддържането на икономическите показатели в общоприети граници предопределя възможностите за постигане на висока степен на икономическа сигурност.

При подготовката на настоящата разработка са използвани трудовете на водещи български и чуждестранни учени в областта на икономическата сигурност – характеристиките и състоянието на националната и световната икономика, развитието на процесите на глобализация и влиянието им върху националното стопанство, дейността на регионалните и международните организации с пряко отражение върху средата за икономическа сигурност.

Въпросът за гарантиране на икономическата сигурност изобщо и на икономическата сигурност на Република България в частност не е напълно изчерпан в българската специализирана литература. Съществува обективна необходимост от осмисляне и допълване на натрупаното научно знание и опит. Темата за сигурността и връзката ѝ с националното стопанство е широко изследвана, като основен принос в българската специализирана литература.

В монографията се защитава тезата, че икономическата сигурност е подложена постоянно на външни и вътрешни факторни въздействия, което налага провеждане на активна и целенасочена национална политика от страна на държавата. Държавата е субектът, който играе основна роля в условията на новата глобализирана система на международни отношения. Затова в монографията се прави опит да се очертаят възможностите и перспективите на българската държава за развитие и гарантиране на икономическата си сигурност.

Поради широкообхватността на така дефинираната тема и взаимната обвързаност на националните стопанства в съвременния свят, акцентът се поставя върху формиране на икономическата сигурност на българската държава под въздействие на глобалната икономическа среда през последното десетилетие на XX и началото на XXI век.

4. *Николова, Хр., Цонков, Н., Петров, К., Грозданов, Хр., Радева, Ив., Грозева, Й. Пространствено и транспортно моделиране в градска среда на ниво община (на примера на община Стара Загора). Институт за транспортно строителство и инфраструктура. С., 2023. Стр. 574. ISBN 978-619-232-780-4 – общо 105 печатни страници – трети раздел (226 – 241 стр.); четвърти раздел (305 – 365 стр.); шести раздел (441 – 471 стр.)*

В световен мащаб транспортният сектор се намира в период на значителни промени, свързани с използването на нови технологии, продукти и услуги, които допринасят за промяна в нагласите и изискванията на клиентите. Всичко това води до бързо развитие на пазара на услуги, осигуряващи така наречената "интелигентна мобилност". В този контекст потребителите на услуги, свързани с транспортния сектор, и всички други заинтересовани страни трябва да отчитат промените в мобилността в рамките на една глобална и интегрирана система. Концепцията за мобилността като услуга улеснява развитието на печеливш пазар за нов вид транспортни услуги. Обновените възможности за традиционния транспортен и инфраструктурен сектор са част от концепцията за иновативни услуги и сътрудничество в областта на транспорта. Концепцията за мобилност като услуга (MaaS) интегрира различни видове транспорт в едно пътуване. Тя съчетава възможностите на различните видове транспорт и на транспортните оператори за предоставяне на обществена транспортна услуга, планирана като пътуване, за което се заплаща обществена цена. Разработването на планове за устойчива градска мобилност предлага различни мерки за стимулиране и подпомагане на местните, регионалните и националните власти при постигането на целите за устойчива градска мобилност, включително задоволяване на потребностите от мобилност на хората и предприятията във и около градовете, за да се осигури достъпност на градовете и по-добро качество на живот. Основната цел на настоящото изследване е да предложи варианти за оптимизиране на схемата на обществения градски транспорт и мерки за подобряване на тарифната политика чрез анализ на стратегическите документи, териториалното развитие и състоянието на градския транспорт в община Стара Загора. В този смисъл оптимизацията на транспортната схема и концептуализирането на тарифната политика като инструмент за постигане на устойчива градска

мобилност са свързани с анализ на съществуващата транспортна схема и политика, а впоследствие се дефинират и анализират предложения за въвеждане на нови тарифни продукти за пътуване с обществен транспорт, които да допринесат за повишаване на търсенето на обществен пътнически транспорт в градовете и се оценява тяхното въздействие по отношение на обема на превозите, пътничекото и очакваните приходи от продажбата на съответните тарифни документи. Следва да се има предвид, че точността и коректността на прогнозите, основани на такива проучвания, не винаги са високи. Този извод се потвърждава от няколко проучвания, проведени във Франция и Обединеното кралство, както и от проучвания на несъответствията между прогнозите и действителните данни за броя на пътуващите в много планове за градска мобилност, прилагани в световен мащаб. Съществуват значителни отклонения и те са свързани главно с методологически проблеми, лошо качество на данните, промени в поведението на потребителите, неотчетени външни фактори, форсмажорни обстоятелства (например ситуацията с пандемията COVID-19, непредвидени промени в цените на горивата и т.н.), непредвидени политически фактори, отклонения в оценките на консултантите, отклонения в оценките на инвестиционните разходи и т.н. Освен това, когато прогнозите трябва да се изготвят за дългосрочен период и в рамките на този период много от външните фактори, които са включени в моделите (като цените на горивата, ръста на трафика и политическите условия), могат да се променят значително. Търсенето на обществен пътнически транспорт се определя въз основа на потенциалните пътници, които пътуват и ще продължат да пътуват с обществен транспорт, както и на тези, които заявяват желанието си да използват обществен транспорт при определени условия и ще бъдат разпределени по видове транспорт според изискванията за оптимизиране на транспортните разходи, времето за пътуване и качеството на услугите. Важен фактор, влияещ върху промяната в търсенето на пътници през последните години, е разработването и въвеждането на електронни системи за таксуване. Ефектът от тези разработки обаче не винаги е свързан с оптимизиране на пътуванията и генериране на по-високи приходи от продажбата на билети. В много случаи резултатите от тях са свързани с промяна на обема и характеристиките на търсените транспортни услуги. Например: транспортните оператори биха могли да използват тези системи за подобряване на качеството на транспортните услуги и за оптимизиране на техните цени; използването на мобилни приложения и интернет дава възможност на клиентите да намалят броя на пътуванията и да оптимизират потребителските си транспортни разходи и т.н. Гражданите на община Стара Загора определят състоянието и развитието на градския транспорт

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

като съществен показател за социално-икономическото благосъстояние и развитие. Освен това градският транспорт се сблъсква и с редица тенденции, като например увеличен трафик и задръствания, мръсен въздух, шум и други проблеми, идентифицирани от жителите на общината. В допълнение: влошеното състояние на пътната инфраструктура, липсата на достатъчно места за паркиране, непривлекателността на обществения транспорт и некачествените ремонти вредят на предоставянето на качествена транспортна услуга. Намирането на решение на проблема с бавното пътуване в града може да се постигне чрез приоритетно развитие на обществения електрически транспорт, колоезденето и микромобилността.

5. Петров, К., Цонков, Н., Вълков, Вл., Берберова-Вълчева, Цв., Толев, Цв. Готовността за полагане на административен труд относно формиране на знания и умения на студентите по регионално развитие. ИК – УНСС, 2023. ISBN 978-619-232-781-1. стр. 241.

Пространственото развитие и възникналите териториални различия обуславят необходимостта от наемане на персонал и специалисти, които да преминат обучение в областта на регионалното развитие с цел положителна промяна в различните териториални общности. Акцентът е поставен върху обучението на специалисти в професионалната област на администрацията и управлението, където обучението по регионално развитие може да се осъществи най-ефективно. Този подход изисква извеждането на преден план на функционалната философия на регионалното развитие и на съзнателния модел на подготовка, който е приносът на Университета за национално и световно стопанство (УНСС) по отношение на подготовката на специалисти във висшето образование. В тази насока регионалното битие има своя обхват и цел, тъй като обединява публичния и частния сектор в организационно и управленско отношение и пряко кореспондира с процесите, протичащи в заобикалящата ни среда. На практика ние живеем в свят, доминиран от пространствено локализирана икономика. Една моментна снимка на нашето ежедневие показва, че целият икономически живот има териториално измерение, въпреки глобализиращата се икономика. Това налага чрез специализираните знания и умения от учебната програма по регионално развитие да се подготвят специалисти, които могат да вземат адекватни и креативни управленски, организационни и технически решения за социално-икономическото развитие и най-вече за

налагането на нови продукти и пространствени решения за геоикономическото развитие на отделните териториални общности. Регионалният и местният профил на икономиката е особено необходим за позиционирането на продукти, търговски марки и имена, които са в унисон с промените в заобикалящата среда и носят спецификата на региона. За да може обаче този процес да има устойчива рамка, организацията и управлението трябва да са на подходящо високо ниво. Именно чрез знанията и уменията на научната мисъл могат да се предприемат действия и да се наложат решения за подобряване на административния капацитет и развитие на институционалната пълнота. Основната цел на обучението в специалност "Регионално развитие" е да подготви компетентни и мотивирани експерти, изследователи и научни кадри в областта на регионалната икономика и администрация, с високо ниво на овладяване на теоретични и практически знания, което ще им позволи да се включат правилно в социално-икономическия живот на страната. Основната идея на изследването е да се анализират учебните програми и възможностите за усъвършенстване на образованието и подготовката на специалисти в областта на регионалното развитие. Книгата е разделена на две части. В първата са разгледани основните понятия, а втората част е практически ориентирана към изследване на нагласите и отношението на студентите към обучението им в областта на регионалното развитие. Част от изследването проследява качествена промяна на студентите по отношение на придобитите знания и умения.

б. Цонков, Н., Петров, К., Славева, Кр., Берберова-Вълчева, Цв. Динамика в регионалното развитие на общините с население между 10 и 30 хиляди в Източна България. ИК – УНСС, 2023. ISBN 978-619-232-777-4.

Черноморският регион е икономически, търговски, транспортен, енергиен, геостратегически и политически кръстопът. Тук се преплитат интересите на Европейския съюз, Съединените щати, Русия, Китай, Турция и балканските страни. През десетилетията бяха организирани няколко инициативи за задоволяване на интересите на глобалните и регионалните участници и за подобряване на икономическото, екологичното, социалното и транспортното положение, включително на свързаността чрез изграждане на стратегическа транспортна инфраструктура (регионална и междурегионална). Анализът на досегашните политики води до заключението, че все още не е постигната висока степен на съгласуваност,

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

координация и прилагане на стратегически подход за решаване на регионалните проблеми и създаване на цялостност, свързаност и регионална свързаност. Както в рамките на българското черноморско крайбрежие, така и погледнато в по-широк контекст, не се наблюдава успешно сътрудничество и икономическа взаимовръзка между общините, разположени на и в близост до морето. Това се постига чрез регионална свързаност, изграждане на стратегическа транспортна инфраструктура и интермодален транспорт. Въпреки всички предприети инициативи и политики, черноморските общини в североизточните и югоизточните райони на България са видимо слабо развити (особено в черноморския хинтерланд) и потенциалът им за развитие намалява. Ето защо е важно да се инициират изследвания на черноморските общини с цел разработване на регионални политики за стимулиране на икономическото им развитие и подобряване на свързаността им. Горезложеното аргументира необходимостта от планиране и развитие на Черноморския регион в България, разглеждайки го в по-широк контекст по отношение на развитието на стратегическата транспортна инфраструктура. Това е основа за последващо подобряване на свързаността, икономическите връзки и социално-икономическото развитие, включително и в тази част на българската територия. Актуалността на изследването произтича от съвременните процеси, протичащи в Черноморския регион. Тези процеси са свързани с нарастващото напрежение и засилването на различните интереси за контрол над вътрешните морски води. Същевременно, от гледна точка на България и Европейския съюз, това е регион, който изисква специфичен подход за решаване на различните проблеми, наслоени през годините. Те са свързани със сигурността, геоикономиката, геополитиката, транспорта, достъпността, урбанизацията, инвестиционните политики и, накрая, с разрешаването на регионалните социално-икономически различия. В друга посока, регионалната политика в определени региони и области се оказва един от най-осъществимите механизми за регионално развитие. Това предопределя, че фокусът на европейската интеграция и устойчивостта на регионалните политики трябва да се разглеждат през призмата на преподдреждането на регионалното развитие като истински национален приоритет.

Учебници

7. *Цонков, Н. Регионален бизнес и ютилитис. ИК – УНСС, С., 2023.*

В учебника „Регионален бизнес и ютилитис“ са разгледани най-важните градски системи, посредством които управлението на градовете (общините) формира средата и условията за населението и местните фирми (регионалния бизнес) да съществуват и се възпроизвеждат.

Настоящият учебник запълва един дефицит в областта на регионалното развитие, като читателите получават знания и умения за основните градски управленски системи и как те влияят върху регионалната екосистема и териториална общност с цел подобряването ѝ, както и стимулиране на регионалния бизнес.

Учебникът е структуриран в две части с 12 глави. Първата част е с научна и образователна насоченост, като се изясняват основни понятия, като регионален бизнес и ютилитис. Ориентирана е към възможностите за оценка и измерване на регионалния бизнес и анализира състоянието на системата на бизнес в България. Втората част има предимно практико-приложен характер, като авторът разглежда основните ютилитис дейности и услуги – градоустройство, улична мрежа, паркове и градини, градско осветление, поддържане на градската среда, жилищна политика, управление на битовите отпадъци, управление на трафика, градска мобилност и транспорт, обратни логистични мрежи, както и подобряването на ютилитис системата чрез въвеждането на интелигентни системи за управление и контрол.

Учебникът е предназначен за студентите от специалност „Регионално развитие“, за настоящите и бъдещите специалисти в областта на градското планиране, управление и дългосрочно развитие, както и за всички, интересувани се от темата.

Статии

8. Николай Цонков, Камен Петров, Цветелина Берберова-Вълчева. Прилагане на информационни технологии за интелигентно развитие на общините в Черноморския регион. *Международно списание "Информационни технологии и сигурност"*, № 1 (кн. 14), 2022 г., стр. 87-96, ISSN 1313-8251

Изложението е посветено на необходимостта от налагане на геоформационния модел на развитие на българските черноморски общини. В началото се обосновава необходимостта от налагане на интелигентно развитие на регионите и в частност на Черноморското крайбрежие в България. След това са очертани методите и моделът на изследване. След това са изложени резултатите от изследването, направени са препоръки и са очертани тенденциите в развитието на черноморските общини. Разгледани са аспекти, свързани с налагането на модела за развитие на интелигентни системи за управление на градската среда и формирането на интелигентен регион на българското Черноморие.

9. Николай Цонков. *Икономическа сигурност и регионална политика. Международно списание "Информационни технологии и сигурност"*, № 1 (том 13), 2021 г., стр. 101-109. ISSN 1313-8251

Икономическата сигурност е много сложна категория. Не съществува общоприета, призната, научна дефиниция. В новия глобален контекст и в условията на регионалния процес на глобализация и интеграция икономическата сигурност на държавите е много актуална. Икономическата сигурност може да се измерва на индивидуално, местно, регионално, национално и международно равнище. От друга страна, регионалната политика е ключова за регионалното развитие на регионите. В това отношение регионалната политика е инструмент за повишаване на икономическата сигурност на регионите.

10. Берберова-Вълчева, Т., Петров, К., Цонков, Н. *Местоположението на висшите училища в България в контекста на формирането на пазара на труда. Strategies for Policy in Science and Education-Strategii Na*

Образователната I Научната Политика, 31(2), 2023. 119-135. ISSN 1310-0270, eISSN 1314-8575.

В настоящата статия се опитваме да изведем някои проблеми, пред които е изправено висшето образование в България. Представени са актуалността на проблема и изследователските опити за анализ на системата и нейните опорни елементи. Статията е опит да се направи снимка на висшето образование в България в контекста на подготвените от него на кадри. На базата на анкетно проучване извеждаме потребностите на пазара на труда и регионалната фокусираност на социално-икономическото развитие, а също така са направени анализ и оценка на възможностите за формиране на трудов пазар в онлайн пространството. Разглеждат се тенденциите за потребността на кадри с висше образование на пазара на труда, като се правят съответните изводи и препоръки.

11. Николай Цонков, Радослав Костев. ГИС-базиран модел за оценка на интелигентното устойчиво развитие на общините от Североизточна България. Международно списание "Информационни технологии и сигурност", том 15, бр. 4, 2023 г., стр. 81-92. ISSN 1313-8251

През последните години българските общини въведоха системи за интелигентно развитие. Българската държава е в челото на световните класации по отношение на достъпа на домакинствата до интернет и скоростта на връзката. Авторите разработват и валидират ГИС-базиран модел за анализ и оценка на устойчиви градове. Авторите заключават, че в условията на глобална цифрова икономика и общество българските региони трябва да подобрят достъпността на WI-FI мрежите, за да отговорят на предизвикателствата на интелигентното развитие. През последните години авторите наблюдават ръст на инициативите за интелигентни градове в големи райони на Североизточна България. Въпреки това българските общини в изследвания район изостават във внедряването на интелигентни системи за управление.

12. Цонков, Н., & Петров, К. Специфика и проблеми в пространственото развитие на община Стара Загора. Списание "Науки и приложения на управлението", УНСС, 1, 2023. 88-102. ISSN: 2815-3030

Статията е посветена на модела за пространствено развитие на община Стара Загора. Акцентът е поставен върху планирането и управлението на територията на общината. Процесът е представен в комплексен аспект, който е обвързан с пространственото развитие. Основната цел на изследването е чрез интердисциплинарен подход да се идентифицират и анализират спецификите и проблемите на пространственото развитие на община Стара Загора. Авторите изследват териториалното развитие на Стара Загора, от една страна, и от друга, формирането на специфични модели на използване на пространството и устройството на територията. Също така изследването извежда значението на брутният вътрешен продукт на човек от населението в дадена област на Стара Загора като измерител на средното равнище на населението. Авторите доказват необходимостта от значително повишаване на средното равнище на БВП на човек от населението за областта. Тази положителна тенденция е функция както на високия БВП, който произвежда областта, така и на населението, което отчасти се дължи на тези високи различия.

13. Цонков, Н. Подобряване на свързаността на Балканите и формиране на общност за сътрудничество. Сп. Международни отношения, бр. 4. 83 – 88. ISSN: 0324-1092

Балканите от векове са арена на конфликти за придобиване на контрол върху тях. Причината за това е стратегическото положение между Изтока и Запада. В същото време държавите в региона са свързани от обща история, култура, традиции и географско положение, което създава предпоставки за сближаване и сътрудничество между тях. В допълнение между балканските държави може да намерим редица пресечни точки на основата на техните национални интереси. Логично кооперирането може да се случи най-лесно в икономически план. Ето защо от особена важност е формирането на единен пазар и Балканска общност. За тази цел е важно подобряването на свързаността между балканските държави.

14. Цонков, Н., Минчев, Ч., Възможно ли е да има български национални интереси в условията на глобална и регионална несигурност?, сп. Международни отношения, бр. 5-6, 2022. стр. 95-107. ISSN 0324-1092

Преходът на българското общество и на българската държава от незрял социализъм към капиталистически отношения, от времето на първоначално натрупване на капитала, доведе до преразглеждане и на външнополитическите приоритети на страната. От друга страна през последните десетилетия държавите действат в система с висока степен на несигурност и динамика. Протичащото п реформатиране на международното съобщество създава условия на дисбаланс на интересите и силно противоборство между държавите. В тази връзка авторите правят задълбочен анализ на средата за сигурност, като правят опит да определят основните заплахи и предизвикателства пред българската държава. Промяната във външната политика на българската държава налага предефинирането на основополагащите стратегически национални интереси на България. В статията се формулира ролята на българската държава на Балканите и ЕС. България може да бъде регионален играч, който да провежда относително самостоятелна политика в рамките на Югоизточна Европа. В тази връзка се предлага използването на различни форми на регионално сътрудничество за постигане на формулираните български национални интереси в статията.

15.Петров, К., Цонков, Н. Ролята на България при изграждане на трансгранична свързаност в Югоизточно европейското пространство, сп. Международни отношения, бр. 5-6, С., 2022. стр. 127-141. ISSN 0324-1092.

С появата на корона вирусната пандемия се очертаха нови предизвикателства пред националните държави. Модела на интеграция и глобализацията се забавиха по отношение на преноса на стоки и услуги, но едновременно с това можем да отбележим сериозна електронизация на живота на съвременния човек. На практика настоящата логистична мрежа и инфраструктура се нуждае от модернизирание и промяна. В тази връзка в статията авторите анализират възможностите и проблемите пред изграждането на трансгранична свързаност в Югоизточното европейско пространство. Тезата, която се защитава е, че важна роля в този процес играе България.

16. Цонков, Н., Българските транспортни коридори през призмата на Инициативата „Три морета“, сп. Международни отношения, бр. 3-4, С., 2022. ISSN 0324-1092.

Настоящата разработка анализира развитието на стратегическата пътна инфраструктура в България през призмата на инициативата „Три морета“. Авторът счита, че Триморието е добра икономическа инициатива, която трябва да се реализира с водещата роля на Европейския съюз. Според автора изграждането и развитието на транспортните коридори в България е свързано с подобряване на свързаността на българската държава с нейните съседи. По този начин се стимулират икономическите връзки между балканските държави. От тази гледна точка бихме могли да приемем, че развитието на стратегическите транспортни коридори е обвързано с планиране на националното пространство. Погледнато от този ъгъл могат да бъдат изведени важни проекти в шестте района за планиране в България. Тези проекти включват изграждане на автомагистрала, скоростни пътища, тунели под Стара планина и мостове на р. Дунав. Анализът на автора е насочен към обосноваване важността на пътната инфраструктура, разположена Север – Юг. По този начин могат да бъдат решени дефицити и големи социално-икономически различия между Северна и Южна България.

17. Цонков, Н., Петров, К., & Берберова-Вълчева, Цв. Преодоляване на регионалните дисбаланси в Черноморския регион чрез въвеждане на нов подход на стратегическо планиране. Международни отношения, бр. 6, 2021. 19-32. ISSN 0324-1092

Целта на настоящата статия е на базата на анализ и оценка на развитието на черноморските общини, да се предложат конкретни подходи и да се разгледат възможностите за развитие на черноморската територия на Република България. За постигане на посочената основна задача са приложени съвкупност от разнообразни методи и подходи като териториален, географски, системен, картографски, демографски, описателен, аналитичен, индуктивен и дедуктивен.

В рамките на региона са натрупани сериозни социално-икономически, урбанистични и демографски проблеми, които могат да бъдат решавани само при прилагане на цялостен мрежови подход за планиране и стратегическо развитие. В този регион попадат два района за планиране,

като по-голямата част от общините са разположени по крайбрежието. През 2021 г. е приета Стратегия за морските пространства на Р България. Също така са разработени поредните Интегрирани териториални стратегии за развитие на районите от ниво 2. Въпреки това териториите се характеризират с големи дисбаланси в териториалното развитие. Затова авторите достигат до заключението, че е необходима промяна в стратегическото мислене и подход за планиране на организацията на територията. Съществува обективна необходимост от формиране на единна стратегия за Черноморския регион, основана на интегрирани териториални инвестиции, развитие на агломерациите и подобряване на свързаността.

18. Цонков, Н. Инициативата „Три морета“ през призмата на българските национални интереси – предизвикателства и възможности. Международни отношения, бр. (3-4), 2021. 81-89. ISSN: 0324-1092.

През 2016 г. държавните глави на държави от Централна и Източна Европа поставят началото на нова инициатива в Източна Европа – „Три морета“. От самото си създаване Триморието поражда редица въпроси за целите, които трябва да реализира. Тези съмнения възникват поради факта, че в инициативата участва като стратегически партньор САЩ, заедно с Европейския съюз. Платформата на Триморието е замислена от начало като политически и икономически формат, който би трябвало да засили резултата от прилагане на европейската кохезионна политика с цел да се преодолее силното изоставане на държавите от Източна Европа, в това число и икономическа конвергенция. За целта се предлагат 48 проекта, които да подобрят регионалната енергийна, дигитална и транспортна сигурност по оста Север-Юг. Въпреки добрите намерения на инициативата, съмненията за скрити геополитически цели остават. Още повече имайки предвид преплитането на различни интереси на Балканите, би трябвало процесите през призмата на инициативата да се управляват внимателно.

Инициативата все пак е шанс за България да подобри състоянието на инфраструктурата в Северна България, в това число да подобри свързаността на териториите и градските центрове Север-Юг. А това може да спомогне за преодоляване на сериозните икономически и социални различия на българските територии.

Цел на изследването е авторът да анализира предизвикателствата и възможностите на българската държава като участник в Инициативата „Три морета“ през призмата на българските национални интереси. За постигане

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

на изследователската цел авторът използва геополитически, геоикономически, териториален, географски и системен подход, както и следните методи – описателен, аналитичен, системен, подновяване на експертно мнение, картографски и сравнителен.

19. Цонков, Н. Предизвикателства и перспективи пред развитието на Средиземноморския регион. // Международни отношения, № 5-6, 2020, 141 - 148. ISSN: 0324-1092.

Средиземноморският регион винаги е бил пресечна точка, в която се преплитат национални и стратегически интереси както на държавите в региона, така и на водещите страни от Европейския съюз (ЕС), САЩ, Русия, Китай и други. Интересът към региона винаги е бил висок поради факта, че през него преминават много от търговските и икономически връзки в света. Именно затова държавите от региона са го използвали като по-сигурен и осигуряващ бърз достъп до стратегически суровини. В статията авторът прави опит да анализира проблемите, причините за тях, предизвикателствата, както и възможностите за развитие на страните в региона на Средиземно море, и в частност източната половина. В този контекст авторът очертава мястото на България в регионален план, поради обстоятелството, че българската държава е пряко свързана с региона. За целите на изследването се прави ретроспективен анализ на региона с цел да се открият основните конфликтни точки и тяхното преодоляване, за да се постигне развитие. За нуждите на изследването авторът използва исторически, териториален и системен подходи, съчетавайки ги с различни методи като исторически, аналитичен, описателен, позоваване на експертно мнение, сравнителен анализ и други. Основните резултати, които авторът очаква да бъдат постигнати са да се открият възможностите за развитие на държавите в региона и каква би трябвало да бъде политиката на българската държава в този контекст.

20. Цонков, Н. *Комуникационните мрежи като фактор за подобряване на регионалната кохерентност в България. Сп. Management & Gouvernance: entreprises, territoires, sociétés, (23), 2020. 79-86. ISSN: 2104-2438.*

Всеки опит за изследване на предизвикателствата пред българските региони изисква изясняване на няколко понятия и показатели (фактори) за постигане на високо ниво на икономическа сигурност и регионална кохезия на българските региони. Причината за използването на този подход е, че е необходимо да се изгради категориален апарат, който да рамкира проблемното поле. Ключови понятия, свързани с изследваната проблематика, са глобализация, интеграция, регионализация, комуникация, комуникационни мрежи, регионална свързаност, региони, криза, риск и предизвикателства.

В настоящото изследване ще бъдат разгледани няколко важни аспекта. Първо, авторът дефинира понятието комуникация. Второ, той ще се опита да анализира развитието на комуникационните мрежи през призмата на тяхната системна природа. Авторът се опитва да идентифицира ключови индикатори за измерване на нивото на икономическа сигурност на българските региони и как комуникационните мрежи влияят върху регионалната свързаност и сигурност.

Еволюцията на комуникационните мрежи преминава през различни етапи в своето развитие. Тяхната основа се изгражда върху развитата инфраструктура във и извън населените места, градовете, метрополните области и агломерациите. Инфраструктурата е материалната база, която улеснява развитието на комуникационните мрежи, защото те имат и силно изразено цифрово изражение. Инфраструктурата създава условия за развитие на транспортните и комуникационните системи.

21. Цонков, Н. *Предизвикателства пред диверсификацията на енергийните ресурси на Балканите и България, - сп. Национална сигурност, бр. 1, С., 2019. Стр. 3-8. ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983.*

Диверсификацията на енергийните ресурси на Балканите е важна част от подобряване на регионалните икономически отношения и повишаване нивото на регионална сигурност и развитие. Тя зависи от икономическата и социална сигурност на страните и конкретно на България. Причина за това са стабилността, която е необходима, за непрекъснат процес на доставки и

разбира се на каква цена се доставят ресурсите. Основна част от икономическата сигурност са социалната и енергийната. За да се анализират предизвикателствата пред диверсификацията на енергийните ресурси трябва да се имат предвид няколко фактора като: среда на сигурност; източници на енергийни ресурси; енергийна транспортна инфраструктура; производство на електроенергия; енергиен пазар; алтернативите. При определени обстоятелства българската държава би могла да играе ролята на регионален енергиен център. Ключови думи: диверсификация, среда на сигурност, енергийни ресурси, икономическа сигурност, енергийна сигурност, социална сигурност, енергиен пазар, енергийна транспортна инфраструктура, тръбопроводи, регионален енергиен център.

22. Цонков, Н. Управление на кризи или ефективно „неуправляем“ хаос на българската система за национална сигурност. Сигурност и отбрана, (1), 2022. 136-147. ISSN: 2815-388

Съвременните условия се характеризират с висока степен на несигурност, нестабилност, непредсказуемост и постоянни преходи към различни по вид кризи. В подобна ситуация, дейността по гарантиране на националната сигурност, посредством ефективно управление на кризи, става все по-важно и приоритетно за държавата. За съжаление, анализите на състоянието и предизвикателствата пред българската система за национална сигурност показват критично ниво, породено от различни по характер и интензитет обективни и субективни характеристики на икономическата, обществена и административно-управленска система на държавата. Авторът си поставя за цел да установи връзката на управлението на кризи и състоянието на сигурността в България, и на тази основа да формулира възможностите за преодоляване на дефицитите на системата на национална сигурност. Авторът достига до изводите, че е необходимо да бъде формулирана национална доктрина за дългосрочно развитие на българската държава и нова Стратегия за национална сигурност на Р България.

23. Петров, К., Цонков. Н. *Урбанизацията и разработването на нови регионални политики с акцент върху интелигентното развитие на градските системи. Списание "Bio-based marketing", 3, 2023. 63-73. ISSN: 2683-0825.*

Това изложение рамкира етапа на развитие на градовете и определянето на най-перспективните тенденции за развитие, което е в съответствие с рамката за налагане на модела за интелигентно развитие. Ето защо е необходима оценка на функционирането на пазара, за да може да се определи потенциалът за развитие на успешен проект и практика за внедряване на интелигентни технологии. От друга страна, по-слабо развитите градове и прилежащите им райони може да нямат достатъчно търсене от прилагането на иновативни политики и с налагането на интелигентното развитие да станат привлекателни за инвестиции. Задачата се усложнява, когато е необходимо да се изчислят различни сценарии за развитие на територията и конкурентната среда. За да се вземат правилни решения за разработване на стратегия за развитие, е необходимо да се разчита на точни аналитични данни и анализ на сценариите, които отчитат всички ключови възможности за налагане на интелигентно развитие като алтернатива за развитие на градските системи.

24. Петров, К., Цонков. Н. *Урбанизацията и развитието на нови регионални политики с акцент върху интелигентното развитие на градските системи. Списание "Bio-based marketing", 3, 2023. 63-73. ISSN: 2683-0825.*

В настоящото изложение е представена рамка за развитие на градовете и идентифициране на най-обещаващите тенденции за развитие, която е в съответствие с рамката за прилагане на модела за интелигентно развитие. Поради това е необходимо да се направи оценка на функционирането на пазара, за да се определи потенциалът за развитие на успешен проект и практика за внедряване на интелигентни технологии. От друга страна, по-слабо развитите градове и прилежащите им територии може да нямат достатъчно търсене от прилагането на иновативни политики, а с налагането на интелигентното развитие да станат привлекателни за инвестиции. Задачата се усложнява, когато е необходимо да се изчислят различни сценарии за развитие на територията и конкурентната среда. За да се вземат правилни решения за разработване на стратегия за развитие, е необходимо да се разчита на точни аналитични данни и анализ на сценариите, които

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

отчитат всички ключови възможности за налагане на интелигентно развитие като алтернатива за развитие на градските системи.

25. Николай Цонков. За необходимостта от формиране на българските национални интереси в условията на глобална несигурност. Международно списание "Информационни технологии и сигурност", том 15, бр. 2, 2023 г., стр. 109-120. ISSN 1313-8251

Глобалната система за сигурност претърпява дълбока трансформация. В този процес международната общност търси формата на нова архитектура на сигурността и международен ред. В същото време българската държава се характеризира с липса на ясно формулирани стратегически интереси. Това обстоятелство намира израз в слабата роля на българската държава в регионалните и международните дела. В тази връзка е необходимо да се формулират основните външнополитически интереси на България, които да позиционират страната в новата глобална система. В настоящата статия авторът си поставя за основна цел да се опита да формулира националните интереси на България, които да залегнат в основата на бъдещата външна политика, въз основа на задълбочен ситуационен, геоикономически, геополитически и системен анализ на средата за сигурност на българската държава.

26. Петров, К. и Цонков, Н. Развитие на българските черноморски общини в контекста на европейската интеграция. Сп. European Integration Studies, (17), 2023. 83-97. Print ISSN: 1822-8402, Online ISSN: 2335-8831

Черноморският регион е икономически, търговски, транспортен, енергиен, геостратегически и политически кръстопът. Черно море е не само външна граница на ЕС, но и стратегически европейски макрорегион, който трябва да бъде интегриран в европейската икономика и пазар. През десетилетията бяха организирани няколко инициативи, които да задоволят интересите на глобалните и регионалните участници за подобряване на икономическото, екологичното, социалното и транспортното положение, включително свързаността чрез изграждане на стратегическа транспортна инфраструктура (регионална и междурегионална). Такива инициативи включват Организацията за черноморско икономическо сътрудничество;

политиките на Европейския съюз, свързани с развитието на региона като външна граница, инициативата „Три морета“, както и стратегиите и политиките на отделните държави. Всъщност до голяма степен всички тези инициативи и политики целят стабилност, сигурност и икономическо и социално развитие на региона, като същевременно опазват околната среда. Анализът на досегашните политики води до заключението, че досега не е постигната висока степен на съгласуваност, координация и прилагане на стратегически подход за решаване на регионалните проблеми и създаване на цялост, свързаност и регионална съгласуваност в контекста на европейската интеграция. Във фокуса на нашето изследване са черноморските общини. Целта на нашето представяне е да очертае необходимите нива на регионална свързаност и инвестиционни политики, които могат да бъдат важни за цялостното устойчиво развитие на нашето крайбрежие в контекста на европейската интеграция. В тази връзка до 2021 г. от север на юг пространствено са се оформили малки агломерационни ареали. Настоящият документ е посветен на регионалната свързаност и инвестиционните политики в българския черноморски регион, като очертава важен кръг от въпроси, свързани с неговото развитие. Настоящото изложение прави преглед на Черноморското крайбрежие, като подчертава общите социално-икономически характеристики в неговото пространствено развитие. Направени са съответните изводи и препоръки за развитието на региона. Научните резултати от изследването са свързани с някои общи изводи за това как може да се постигне европейска интеграция, свързаност и преодоляване на териториалните различия в Черно море. Първо, необходим е нов подход към дългосрочното планиране в областта на стратегическата транспортна инфраструктура и регионалното развитие. Второ, необходимо е да се разгледа идеята за разработване на Стратегия за Черноморския регион, основана на интегрирани териториални инвестиции, развитие на агломерации от общини и подобряване на свързаността. Трето, необходимо е да се създаде оперативна програма за Черно море.

27. Петров, К. и Цонков, Н. (2023). Възможности за развитие на транспорта в селските райони на градска област Стара Загора в България. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, 23 (4), 643 - 654.

В статията се разглеждат възможностите за развитие на транспорта като фактор за интегриране на селските райони с население над 100 000 души на примера на град Стара Загора в България. Анализът показва, че

подобряването на достъпа на селското население до агломерационните ареали може да се осъществи чрез комбинацията от междуградски транспорт, който свързва селата с близкия град Целта на развитието на този процес е да се увеличи достъпът на селското население до градовете и съответно да се изведат проблемите, които хората от селата имат по отношение на градския транспорт. Въз основа на предложената методология предлагаме да се открият основните проблеми на селското население в областта на обществения транспорт. От друга страна, да се предложат различни гледни точки и модели за постигане на по-висока ефективност на градския транспорт и прилагането му в селските райони. В тази статия се използва количествен и качествен анализ, а резултатите се използват и за оценка на въздействието на ценовите колебания върху каналите за продажба на зеленчуци, включително предприятията за преработка на зеленчуци. Данните за цените на зеленчуците са извлечени от онлайн базата данни на Tempro, а анализът се основава и на интервюта с ключови заинтересовани страни във веригата за преработка на зеленчуци. Резултатите разкриват висок коефициент на вариация на етапа на изхода от фермата, който се предава и на етапа на дистрибуция и търговия. Анализът е извършен и на ниво преработка, като резултатите също показват доста висок коефициент на вариация.

28.Берберова-Вълчева, Т., Петров, К. и Цонков, Н., Значение и роля на висшето училище за устойчивото развитие на българските региони. Списание МЕСТ, 15 07, 10(2), 2022. стр. 1-13. ISSN: 2334-7171.

Тази статия представлява частична картина на висшето образование в България и необходимостта от предоставяне на качествени образователни услуги на регионално ниво. Изложението представя значението и ролята на висшето образование за набирането на регионалния елит и качеството на кадрите. Методологическата рамка, която се предлага, предполага систематизиране на натрупания теоретичен и практически опит в областта на висшето образование. Систематизирани са някои недостатъци, които се отразяват на качеството на образованието и на несъответствието между очакванията на бизнеса на ниво региони за планиране, както и на въздействието върху общините и необходимостта от кадри за завършилите висше образование в страната. Очертани са основните тенденции и условия, в които се развива висшето образование в България, и търсенето на

възможности за повишаване на неговата роля в рамките на българските региони. На практика регионалното развитие може да се превърне в национален приоритет чрез изграждане на качествена образователна среда и наличие на балансирано регионално развитие.

29. Цветелина БЕРБЕРОВА-ВЪЛЧЕВА, Камен ПЕТРОВ, Николай ЦОНКОВ, ОЦЕНКА НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ И БИЗНЕСА - БЪЛГАРСКИ КАЗУС, Journal of European Economy, Vol 21, No 3, 2022. стр. 46-48. ISSN (онлайн): 2519-4089.

Статията е посветена на проблемите, идентифицирани от българския бизнес по отношение на персонала с висше образование. На практика бизнесът смята, че научноизследователските и образователните институции трябва да предоставят образователна услуга, която да отговаря на неговите изисквания за ниво на компетентност. В статията се изследват отраслите и подотраслите, в които нуждата от кадри е най-належаща. Моделът на по-общото образование е залегнал в новите глобални реалности, което до голяма степен означава, че университетите предлагат образователни услуги с по-общ характер. При това положение е трудно да се преодолее разрывът между знанията и уменията на завършилите и изискванията на бизнеса. Този факт показва обективното разминаване между подготовката на студентите за работната сила и очакванията на бизнеса. Авторите изследват и предоставянето на образователни услуги в реалния сектор, по-специално мнението на работодателите относно силата на младите специалисти извън образователната среда. По този начин е необходимо да се определят връзките на различните сфери на пазара на труда, напр. бизнес, услуги и производство, с висшето образование. Важен аспект тук е анализът на тенденциите и условията при подбора на специалисти с висше образование. Авторите смятат, че е необходима гъвкава и адаптивна икономическа среда, която да е ориентирана към глобалните и регионалните особености на териториалното развитие и наличния човешки капитал.

30. Цонков, Н. Регулирането на икономическата дейност в регионите като инструмент за повишаване на регионалната конкурентоспособност и инвестиционната привлекателност на общините. Списание "Европейска икономика", 19(3), 2020. 482-492. ISSN: 2519-4089.

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Авторът анализира научния опит и литературата в областта на оценката на регионалната икономика и регионалното развитие. В това изследване авторът се опитва да изследва връзката между държавната намеса и инвестиционната привлекателност на регионите. Авторът предлага нов регионален инвестиционен индекс, който е инструмент за измерване на подобряването на бизнес средата и повишаването на инвестиционната привлекателност. Този нов Регионален инвестиционен индекс е инструмент, който може да се използва не само за анализ на икономическите показатели, но и за подобряване на държавната политика на регионално ниво. Авторът разработва Регионален инвестиционен индекс с цел управление на регионалното развитие и насочване на инвестиционните процеси. Регионалният инвестиционен индекс дава възможност за потенциално сравнение на общините, като съчетава различни подходи и измерения и по този начин става уникален. Руският индекс се различава от Регионалния инвестиционен индекс, тъй като групата детерминанти е структурирана в два индекса. От друга страна, азиатските индекси са тези, които са комбинирани и усъвършенствани в Регионалния инвестиционен индекс. Новият Регионален инвестиционен индекс е усъвършенстван, по-гъвкав, по-всеобхватен и дава повече възможности за сравнение на ниво местни власти и територии.

31. Цонков, Н. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНИТЕ ОТ ДУНАВСКИ РЕГИОН, Списание "Маркетинг на биопродукти", том 3, Аграрен университет Пловдив, 2021 г. ISSN 2683-0825, стр. 42-48

Дунавският регион като граничен регион е силно засегнат от промените в обществено-политическия план и административната структура в България. В резултат на реформите повечето от дунавските общини изостават икономически и се обезлюдяват. Ето защо е важно да се анализира състоянието на региона, като се посочат възможностите за неговото съживяване. Основната цел на автора е да предложи начини и възможности за неговото възстановяване, като анализира ключови показатели. В доклада са използвани методи като индуктивен, дедуктивен и аналитичен метод. Авторът си поставя задачата да определи сферите за икономическо развитие на общините в Дунавския регион.

32. Цонков, Н. Оценка на българските общини в предоставянето на основни услуги и формирането на местната бизнес среда. Списание "Икономически и социални изследвания", 24 (1), 108-134. Online-ISSN: 2729-8213.

Социално-икономическите процеси в България през последните десетилетия доведоха до демографски срив. Този срив се изразява в намаляване и концентриране на населението на определени места. Този процес води до свиване на градовете, като най-засегнати са малките общини. Обикновено след следващото преброяване на населението следва да се направи инвентаризация на населените места по отношение на основните услуги, които те предоставят на населението, и прилагането на политики за териториално развитие, включително формиране на благоприятна местна бизнес екосистема. Основната цел на автора е да направи оценка на работата на българските общини, която е ключова за създаването на добри условия за живот и благоприятна бизнес екосистема за привличане на инвестиции. В тази връзка авторът предлага регионален инвестиционен индекс за оценка на общините. Настоящото изследване завършва със социологическо проучване на нагласите на бизнеса, населението, браншовите организации и други граждански структури към държавата и функционирането на общините в българската държава. Регионалният инвестиционен индекс се прилага за две български общини (Балчик и Поморие) в Черноморския регион на България. С помощта на модела за оценка могат да се измерват условията и бизнес средата в общините, да се сравняват отделните общини и той има практико-приложна стойност както за местните власти и гражданите, така и за държавата и бизнеса.

Доклади в конференции

33. Цонков, Н., и Петров, К. Възможности за интелигентни платформи, базирани на IoT, за интелигентно управление на системите за отпадъци в българските общини. In 2023 International Conference on Information Technologies (InfoTech) (pp. 1-4). IEEE. 2023. ISBN: 979-835033805-8.

Цифровизацията на икономическите процеси предполага преминаване към интелигентни инструменти за управление. За да отговорят на тези предизвикателства, българските общини трябва да се адаптират и да

имплантират интелигентно управление в своите системи. Една много важна система е управлението на отпадъците. Колкото по-голям е един град, толкова по-сериозен става проблемът с ефективното събиране, третиране и управление на отпадъците. В този смисъл основната цел на авторите е да анализират и оценят възможностите за прилагане на интелигентни решения в областта на градската среда и отпадъците. Тези решения са свързани с прилагането на платформи, базирани на интернет на нещата. Изследването предлага нов систематичен подход за адаптиране на новите информационни и комуникационни технологии към системата за управление на отпадъците на българските общини.

34. Петров, К., & Цонков, Н. (2023, септември). Анализ на развитието на интелигентните транспортни системи в най-големите градове в България. In 2023 International Conference on Information Technologies (InfoTech) (pp. 1-4). IEEE. Технически университет - София, София, България, ISBN: 979-835033805-8.

В този доклад се анализира развитието на интелигентните транспортни системи в най-големите градове в България. Фокусът е върху възможността за прилагане на нови информационни технологии и интелигентни решения за подобряване на градската среда. В тази насока е представен кратък анализ на интелигентни предложения или характеристики на регионалното развитие в контекста на развитието на информационните технологии. Предложени са решения и визии, които отчитат особеностите на развитието на градските системи. Подчертава се и необходимостта от практическо приложение на информационните технологии в развитието на териториалните системи.

35. Н. И. Цонков, "Комуникационни мрежи и регионални единици", 2019 II Международна конференция "Високи технологии за устойчиво развитие" (HiTech), Технически университет - София, София, България, 2019 г., стр. 1-3, ISBN:978-1-7281-4556-3

Управлението на комуникациите, информацията, знанията и иновациите е в основата на ефективното управление в системата за регионално, национално, областно и местно развитие. Авторът изследва регионалните различия и комуникационните мрежови отношения, които се формират в

регионите. В това изследване авторът анализира ролята на комуникационните мрежи в регионалното развитие. Обект на това изследване са регионалните образувания. Авторът използва за своя анализ системния и териториалния подход. Основната цел е да се направи опит да се анализира въздействието и взаимоотношенията между регионалните общности и комуникационните мрежи чрез управлението на комуникациите в контекста на регионалното развитие и прилагането на регионалната политика.

36. Цонков, Н. Пространствено управление на регионите - теоретични и практически аспекти . Глобализъм, регионализъм, сигурност : Сборник с доклади от международна научна конференция 24-26 септември 2020 г., Равда, България. Издателски комплекс - УНСС, 2021 г. 57-64. ISBN: 978-619-232-544-2.

Светът и световната икономика се промениха след кризата COVID-19. Развитието на регионите варира в зависимост от местните условия на територията. От друга страна, светът е силно фрагментиран и регионализиран. Този факт идва да ни обясни, че изследователите трябва да инициират повече интердисциплинарни проучвания и изследвания. Анализът на икономистите показва, че учените се нуждаят от по-сложни инструменти за своите изследователски области. Тази пречка е важна в контекста на науката за регионалното развитие, регионалните подходи и управлението на регионалното развитие. Целта на това изследване е да предостави теоретична рамка и измерения на управлението на регионите. За постигането на тази цел авторът използва системни, териториални, географски и икономически подходи, както и дескриптивни, прескриптивни, сравнителни методи и методи на експертното мнение.

37. Цонков, Н., и Берберова-Вълчева, Ц. Комуникационни мрежи и свързаност на регионите. Глобализъм, регионализъм, сигурност: Сборник с доклади от международна научна конференция 24-26 септември 2020 г., Равда, България. Издателски комплекс - УНСС, 2021. 159-165. ISBN: 978-619-232-544-2.

Регионалните общности и комуникационните мрежи се развиват в рамките на ограниченията на реалната национална географска област. В този смисъл не бихме могли да разглеждаме развитието на комуникационните мрежи без

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

изграждането на транспортна и комуникационна инфраструктура, градски и агломерационни селища. Развитието на комуникационните мрежи и технологии преминава през различни етапи. Можем да определим основно три групи технологии. Те включват примитивни, електрически и електронни технологии. Комуникационните мрежи се основават на транспортни и комуникационни системи. Тези системи, от една страна, играят ролята на материална връзка, която опосредства комуникацията, социалните и икономическите отношения между регионите. В основата на интеграцията като процес са комуникационните мрежи, които развиват разнообразните отношения между регионите. Тези инструменти включват клъстери, бизнес инкубатори, бизнес мрежи, програми за трансгранично сътрудничество, европейски групи за териториално сътрудничество и др. Основната цел на изследването е да се анализира развитието и практическите измерения на комуникационните мрежи в контекста на регионалното развитие на общностите, свързани с конкретни територии, и как комуникационните мрежи намират израз във взаимосвързаността между регионите.

38. Цонков, Н. Възможности пред речните и морски райони в България в контекста на концепцията за развитие на синя и зелена икономика в Европейския съюз. Сборник: статии и изследвания от научната конференция "Морето - граница или врата", проведена през 2020 г., Черноморски институт, Бургас, България, 2021. с. 23-27. ISBN: 978-954-8752-39-8.

Световната икономика преживява големи сътресения, причинени от глобалната пандемия и изменението на климата, поради неограничената експанзия и увеличеното потребление на природни ресурси. В тези условия е логично държавите да се ориентират към по-рационално използване на природните ресурси и капитала с оглед на бъдещето. В този смисъл Европейският съюз започва икономическа трансформация чрез приемането на "Зелена сделка". България също трябва да преориентира икономиката си към използването на зелени технологии. В този смисъл териториите, разположени на река Дунав и Черно море, ще играят важна роля в този процес, тъй като националните и регионалните икономики трябва да се ориентират към морето. То е врата и възможност за развитие. В представеното изложение авторът приема, че синята икономика и

развитието на териториите на Дунав и Черно море трябва да се осъществяват заедно. Морската икономика е пряко свързана със зелената икономика и технологиите. Затова тези региони трябва да се възприемат като мегарегион и по този начин държавата трябва да извърши инвестиционно проектиране и устройствено планиране за икономическа специализация на речните и морските територии по характеристиките на Дунав и Черно море. Следва да се насърчават отрасли като аквакултури, корабостроене, биотехнологии, морска химическа промишленост, свързаните с тях научни изследвания и развойна дейност, вятърни паркове в Черно море, туризъм, транспорт и логистика.

39. Цонков, Н. Предизвикателства и възможности за трансформация на зелената икономика в област Габрово. In SHS Web of Conferences (Vol. 120). EDP Sciences. 2021. ISSN (онлайн): 2261-2424.

През последното десетилетие започна процесът на реструктуриране на европейските икономики. Този процес е свързан с прилагането на стратегии и политики на всички нива в страните за устойчиво развитие в контекста на изменението на климата и намаляването на използването на природните ресурси. Логично, преди две години беше приет европейският курс към декарбонизация на икономиките. В тази връзка е важно да се следи преходът на икономиките на отделните страни и региони към неутралност и какви проблеми възникват. В този смисъл България е част от този процес. Важно е да се провеждат политики, насочени към преформулиране на регионалната политика за постигане на устойчиво развитие в българските региони. Настоящото изследване има за цел да анализира състоянието на икономиката на област Габрово в контекста на концепцията за устойчиво развитие и да очертае трудностите и възможностите на местната икономика при прехода към неутралност. Авторът постига целта, като използва различни подходи и изследователски методи - системен, териториален подход, както и описателни, сравнителни, статистически и други методи.

40. Цонков, Н. Е-управление и Е-комуникации в условията на пандемия от Ковид 19. Тенденции и последствия за развитието на регионите. XIII-та Международна научна конференция „Е-УПРАВЛЕНИЕ И Е-КОМУНИКАЦИИ” в рамките на „Дни на науката – 2021“ на ТУ-София, Созопол, България, 2021. 213-218. ISSN (online): 2534-8523.

В този доклад се анализира системата за електронно управление и електронна комуникация по отношение на пандемията COVID-19. Авторът прави опит да посочи тенденциите и последиците от тази система. Темата е много актуална поради новата среда, в която живеем. Пандемията ускорява цифровизацията и подобрява достъпа до интернет. Цифровизацията, електронното управление и електронната комуникация са ключът към преодоляване на кризата. Авторът анализира нормативните документи, отнасящи се до регионалното развитие. Основната цел на изследването е да посочи ефектите от управлението и електронните комуникации върху регионалното развитие в условията на пандемия.

41. Цонков, Н. Предизвикателства и перспективи пред туристическия сектор в България. Механика Транспортни комуникации, 19 (3), Висше транспортно училище "Тодор Каблешков", България, 2021 г. стр. III-49 - III-53. ISSN: 1312-3823, ISSN (онлайн): 2367-6620

Туристическата индустрия в България е бързо развиваща се и динамична. В нея са заети около 400 000 души, което представлява 10% от активното население. В същото време туризмът допринася за 13% от брутния вътрешен продукт. През последните години броят на туристите непрекъснато се увеличава. Тези данни показват, че българската държава трябва да обърне сериозно внимание на приемането на целенасочена държавна политика за развитие на отрасъла и популяризиране на българските туристически дестинации. Основният въпрос е какви туристи иска България според туристическите ресурси в държавата. Възходът на туристическата индустрия беше спрял от настъпването на кризата COVID-19, която доведе до сериозни глобални икономически трансформации. Кризата е възможност да се анализират проблемите и да се очертае стратегия за тяхното решаване. През последните две години наблюдаваме сериозен спад на световно ниво. Едно от големите предизвикателства пред туристическата индустрия в България е осигуряването на сезонна заетост с квалифицирана работна ръка. Целта е да се анализира ситуацията и да се очертаят проблемите и възможностите за развитие на българския туризъм. Авторът използва различни подходи за постигане на целта, като системен, териториален и икономически.

42. Цонков, Н., Петров, К. и Берберова-Вълчева, Ц. *Интелигентно развитие и свързаност в контекста на регионалното развитие, Годишник на УНСС, (2), 2022. 117-131. ISSN 1312-5486, ISSN (on line) 2534-8949*

Понастоящем пространственото развитие, във фокуса на изследванията, е насочено към развитието на регионите и създаването на конкурентна среда на тяхната територия. В това изложение авторите изследват иновациите и тяхното влияние върху подобряването на регионалното развитие. Целта е да се анализира потенциалът на инвестиционните политики и иновационната среда за създаване на условия за качество на живот в регионите. Авторите се опитват да създадат методология за налагане на процеса на интелигентно развитие на регионите. Авторите очертават тенденциите, свързани с интелигентното развитие на регионите и влиянието му върху развитието на националната територия.

43. Н. Цонков и К. Петров, *"Анализ на прилагането на инициативите за интелигентни градове в областите на Североизточна България", 2022 г., Международна конференция по информационни технологии (InfoTech), Технически университет - София, България, 2022 г., стр. 1-4. ISBN: 978-1-6654-6871-8, ISSN (онлайн): 2770-2731*

Интелигентното развитие на българските общини е крайъгълен камък за изграждане на регионални иновативни екосистеми. В тази връзка в доклада е представен сравнителен анализ на авторите за изпълнението на инициативите за умен град в областите от Североизточна България. Целта на изследването е да се даде оригинален подход към оценката на изграждането на Интелигентни градове чрез включване на ИКТ платформи. В условията на глобална цифрова икономика и общество е необходимо българските региони да подобрят достъпността на WI-FI, за да отговорят на предизвикателствата на интелигентното развитие. Например, достъпът на домакинствата до интернет в районите на Североизточна България се е увеличил от 60% до над 80% за периода 2016-2021 г. Понастоящем българската държава предоставя 348 електронни административни услуги, като използва Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги. Общинската администрация предоставя 142 електронни услуги. През последните години авторите наблюдават нарастване на инициативите "Интелигентни градове" в големите области на Североизточна България.

44. К. Петров и Н. Цонков, *"Внедряване на интелигентни системи за управление на публичния сектор в големите градове в Югоизточния район за планиране на България"*, 2022 *Международна конференция по информационни технологии (InfoTech)*, Технически университет - София, Варна, България, 2022, стр. 1-4, ISBN: 978-1-6654-6871-8, ISSN (онлайн): 2770-2731

Докладът представя резултатите на авторите от анализа на интелигентното развитие на по-големите общински центрове в Югоизточния район за планиране. Представени са особеностите в пространственото развитие на Югоизточния район за планиране и включване в националното пространство чрез възможностите за налагане на интелигентни технологии. Очертани са редица аспекти и проблеми в регионалното развитие на отделните градски райони, които имат важно значение и роля за атрактивното икономическо развитие на региона. Идентифицирани са проблемите, свързани с предоставянето на електронни услуги и рамката за устойчиво развитие на интелигентните технологии в публичната среда в Югоизточния район за планиране.

45. Н. Цонков, *"Влияние на глобализацията върху информационните и комуникационните системи в регионите"*, 2019 *II Международна конференция "Високи технологии за устойчиво развитие" (HiTech)*, Технически университет - София, България, 2019 г., стр. 1-5, ISBN:978-1-7281-4556-3

Технологичният напредък е движеща сила за икономическия растеж, ангажираността на гражданите и създаването на работни места. Информационните и комуникационните технологии (ИКТ) трансформират както световната икономика, така и отделните държави и общества. В този контекст достъпът до интернет се превърна в основен инструмент за развитие. Така наречената Четвърта индустриална революция е цифрова революция, която изисква универсален и надежден достъп до интернет. Регионите са територията, на която се осъществява регионалното развитие. Глобализацията като съвременен процес рефлектира пряко върху регионите и местните единици. Авторът си поставя за цел да анализира влиянието на процесите на глобализация върху информационните и компютърните системи в регионите. Структурата на статията се състои от две основни

части - информационни и компютърни системи и социални мрежи като специални отношения между хората в различни регионални единици.

46. Цонков, Н., Актуални проблеми на регионалните пазари, - Втора международна научна конференция "Тенденции в управлението на регионалното развитие и сигурност", Издателство - УНСС, Равда, 2018.

Авторът чрез настоящата научна статия се опитва да намери отговори на въпроса какви са актуалните проблеми на развитието и регионалните пазари. Авторът обяснява новите тенденции в световната икономика, регионалните пазари и връзките между държавите. Авторът изследва влиянието на новите комуникационни и информационни технологии върху световното развитие и установяването на нов световен ред. В това изследване авторът използва различни методи като описание, сравнение, анализ на експертно мнение, индукция и дедукция.

47. Цонков, Н. и Петров, К. (2023). За необходимостта от свързаност и нов стратегически подход към изграждането на пътна инфраструктура на Балканите. Конферентна поредица на ИОР. материалознание и инженерство, 1297(1), 012019.

Българската държава се характеризира със своето геостратегическо местоположение. Въпреки това страната не се е възползвала от естественото си местоположение. Основните причини за това са липсата на стратегическо мислене и прилагане на целенасочена и активна транспортна политика в рамките на България и Балканите. Тази политика включва планирането и реализирането на проекти в областта на стратегическата инфраструктура. Политиката е приета в контекста на трансевропейските транспортни коридори. По този начин ще се създадат условия за свързаност между българските региони и условия за стимулиране на трансграничното сътрудничество. В тази насока авторите анализират транспортния сектор и инфраструктурата в България, за да открият важните области, в които българската държава трябва да предприеме спешни действия. В тази връзка е необходимо да се формулират основните приоритети, които ще се осъществят в една нова стратегия за транспортния сектор. Стратегията е свързана с възобновяване на политическите дейности, мерки и ускоряване на инвестициите в стратегическата пътна инфраструктура на България.

48. Цонков, Н. и Петров, К. (2023). *Възможности за изграждане на паралелно трасе на Европейски транспортен коридор № 9 през Румъния, България и Гърция. IOP Conference Series. Materials Science and Engineering, 1297(1), 012018.*

Българската държава изостава значително в развитието на стратегическата си пътна инфраструктура. Това се усложнява от влошаващото се състояние на съществуващата инфраструктура на българската държава. Съществува необходимост от промяна на философията на политиката за управление и поддържане на стратегическата инфраструктура в България. Необходимо е тази политика да бъде тясно обвързана с политиката за регионално развитие поради сходните цели, които трябва да постигнат. Основната цел е сближаването на българските региони и тяхното икономическо и регионално развитие, основано на подобряване на свързаността на регионите. Постигането на всичко това обаче е възпрепятствано от значителен дефицит в системата. Липсва свързаност и развитие на транспортните оси в посока север-юг. В тази връзка авторите си поставят за основна цел да анализират и оценят възможностите за изграждане на паралелно трасе на европейския транспортен коридор № 9 през Румъния, България и Гърция, което включва изграждането на тунел между град Троян и село Кърнаре в централната част на Стара планина. Реализацията на този проект ще донесе икономически, социални, транспортни и финансови ползи за българската държава. Изграждането на проекта осигурява свързаност между балканските страни, формиране на единен европейски пазар, стимулиране на развитието на Северна България и целенасочено въздействие върху Северния и Южния централен район за планиране.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

SUMMARY

of the scientific publications and other scientific and applied papers of

Assoc. Prof. Dr. Nikolay Ivanov Tsonkov

**Lecturer in the Regional Development Department,
Management and Administration Faculty,
University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria**

for participation in a competition for the academic position of Professor in the Department of Regional Development at UNWE in the field of higher education 3. "Social, Economic, and Legal Sciences", professional field 3.7. "Administration and Management", scientific specialty "Administration and Management (Regional Business and Utilities)".

Monographs

1. Regulatory Models for Territorial Development, UNWE, 2022. ISBN: 978-619-232-644-9

"Regulatory Models for Territorial Development" is an original study that aims to present current trends and processes in the field of territorial development management. The development is characterized by its scientific and applied character. According to the author, regional policy is not only an investment policy, but also a policy of regulatory influence in the regions for the formation of favorable socioeconomic conditions for business and life. The author's theses are tested by conducting a sociological survey on attitudes towards regulations at the national and regional level, the administrative-territorial structure of the state, and the possibilities for their optimization. The author's reasoning is proved by applying a simplified regional investment index model, which the author developed. With the help of the index, the attractiveness of municipalities can be measured and compared. The monograph is structured into two main parts. The first aims to rethink basic concepts, theoretical formulations, and concepts of the economic organization of the national territory. The second part combines the enrichment of existing theories related to national and regional regulations with possible solutions for changing the policy and governance of regions to provide

conditions for territorial development. This work is useful for the students' preparation for regional development, as for well as "Policies and strategies for the development of the regions". It is also intended for specialists and experts interested in and working in the administration and management field, problems of regulatory regimes, and regional development, as well as for all those interested in the subject.

2. *Tsonkov, N., Communication Networks and Regional Communities, IK - UNWE, 2019. ISBN 978-619-232-249-6*

The main object in the study of regions and territories is the community and the formed socio-economic structure, including the economic complex. The community with the adjacent territory is the field in which the communication process takes place, socio-economic conditions are formed, and social and economic relations are realized. This is why regions and regional communities are the basis of regional development. They are the main object of both research and action. In this sense, regional communication networks and communities are becoming increasingly important. They create the conditions for interaction between people, communities, institutions, and organizations at all levels of governance. That is, communication is the prerequisite for creating an environment for the smooth exchange of information and knowledge, which presupposes the normal functioning of management processes. In recent years, there have been noticeable deficits in the communication of official authorities with the communities of regions, which creates problems in policy implementation. Therefore, communication runs in parallel with the policies implemented in the regions, the basic one, of course, being regional policy. Regional communications therefore play an important role, covering all areas of socioeconomic development of the regions and the regional communities that inhabit them. Regional development policy has as its main objective to contribute to the socio-economic development of individual territories (including regional communities) by achieving territorial cohesion between them. To achieve socioeconomic cohesion through a targeted policy, it is necessary to provide the conditions and the environment for this. The state of the political system and how it functions plays a key role. Convergence is realized through the existence and construction of socio-economic, transport, and communication networks and channels. In this sense, the tools for conducting policy are the links and communication networks.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

3. Tsonkov, N. *Economic Security and Economic Policy*, Ed. Siela, 2014. ISBN 9-789-542-815-808

The new conditions and economic realities provoke radical and profound socioeconomic changes that directly affect the national economy. These processes are associated with new problems that require the search for other types of solutions to respond to external negative impacts caused by globalization. Achieving a high level of economic security is fundamental for the sustainable development of the nation state. In the context of globalization, the notion of economic security takes on a multidimensional and ambiguous meaning. In the scientific literature, many authors share the view that in recent years the world economy has been characterized by a rapid development of production and a deepening of economic connections. As a result, we are witnessing a profound transformation, which can be argued, will continue in the long term. Globalization creates new opportunities for national actors involved in international relations. But at the same time, it brings with it challenges, threats, and risks of a different nature. These directly affect the functioning of national economies. They are difficult to predict, and they absorb a large volume of resources to meet them. Dealing with them is characterized by a high degree of difficulty because they multiply, modify, and adapt to conditions, which requires constant monitoring and analysis of the security environment. Several challenges are complex and global in nature. For these reasons, in the modern world, it is impossible to guarantee economic security without extensive international cooperation at all levels, because a significant part of the problem concerns the spread of threats beyond national borders and the impossibility of finding solutions through national instruments and mechanisms.

To solve the above-mentioned problems, good knowledge of the accumulated theoretical and practical experience is required. The economic system is very complex and unique to the current circumstances. Keeping economic indicators within generally accepted limits determines the possibility of achieving a high degree of economic security.

In the preparation of this paper, the works of leading Bulgarian and foreign scholars in the field of economic security were used - the characteristics and state of the national and world economy, the development of globalization processes and their impact on the national economy, and the activities of regional and international organizations with direct impact on the environment of economic security.

The issue of ensuring economic security in general and the economic security of the Republic of Bulgaria, in particular, is not fully exhausted in the Bulgarian specialized literature. The objective is to reflect on and supplement the accumulated scientific knowledge and experience. The topic of security and its relationship with the national economy has been widely studied as a major contribution to the Bulgarian specialized literature.

The monograph defends the thesis that economic security is constantly subjected to influences by external and internal factors, which necessitates an active and targeted national policy on the part of the state. The state is the entity that plays an important role in the new globalized system of international relations. Therefore, the monograph attempts to outline the opportunities and prospects of the Bulgarian state for development and to ensure its economic security.

Due to the broadness of the topic thus defined and the interconnectedness of national economies in the modern world, the emphasis is placed on the formation of the economic security of the Bulgarian state under the influence of the global and economic environment in the last decade of the XX and the beginning of the XXI century.

4. Nikolova, Hr., Tsonkov, N., Petrov, K., Grozdanov, Hr., Radeva, Iv., Grozeva, Y. Spatial and transport modeling in an urban environment at municipality level (on the example of the Stara Zagora municipality). Institute of Transportation Engineering and Infrastructure. S., 2023. Pp. 574. ISBN 978-619-232-780-4 - 105 printed pages in total - Section three (226-241 pp.); section four (305-365 pp.); section six (441-471 pp.).

Globally, the transport sector is in a period of significant change, with the use of new technologies, products, and services contributing to changing customer attitudes and requirements. All of this is leading to a rapidly developing market for services providing the so-called 'intelligent mobility.' In this context, users of services related to the transport sector and all other stakeholders must take account of changes in mobility within a global and integrated system. The concept of mobility as a service facilitates the development of a profitable market for a new type of transport service. Renewed opportunities for the traditional transport and infrastructure sector are part of the concept of innovative services and cooperation in transport. The Mobility as a Service (MaaS) concept integrates different modes of transport into a single journey. It combines the capabilities of different transport modes and transport operators to provide a public transport service planned as a publicly priced journey. The development of sustainable urban mobility plans offers various measures to stimulate and support local, regional and national

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

authorities in achieving sustainable urban mobility objectives, including meeting the mobility needs of people and businesses in and around cities to ensure urban accessibility and a better quality of life. The main objective of this study is to propose options for optimizing the public urban transport scheme and measures to improve the tariff policy through the analysis of strategic documents, territorial development and the state of urban transport in the municipality of Stara Zagora. In this sense, the optimization of the transport scheme and the conceptualization of the tariff policy as a tool for achieving sustainable urban mobility are linked to the analysis of the existing transport scheme and policy and subsequently define and analyze proposals for the introduction of new tariff products for public transport travel that would contribute to increasing the demand for public passenger transport in cities and assess their impact in terms of transport volumes, passenger flow, and expected revenues from the transport of passengers in the city of Stara Zagora. It should be noted that the accuracy and correctness of the forecasts based on such studies are not always high. This conclusion is confirmed by several studies carried out in France and the United Kingdom, as well as studies of the discrepancies between predicted and actual ridership in many urban mobility plans implemented around the world. There are significant variances and these are mainly related to methodological problems, poor data quality, changes in user behavior, unaccounted externalities, force majeure (e.g., the COVID-19 pandemic situation, unforeseen changes in fuel prices, etc.), unforeseen political factors, biases in consultants' estimates, biases in investment cost estimates, etc. In addition, when forecasts have to be made over a long period and within that period many of the external factors that are included in the models (such as fuel prices, traffic growth, and political conditions) can change significantly. Demand for public passenger transport is determined based on potential passengers who travel and will continue to travel by public transport, as well as those who state their willingness to use public transport under certain conditions and will be allocated to modes according to requirements for optimizing transport costs, journey times, and service quality. An important factor that has influenced the change in passenger demand in recent years has been the development and introduction of electronic charging systems. However, the effect of these developments is not always related to optimizing travel and generating higher revenues from ticket sales. In many cases, the results are related to changes in the volume and characteristics of the requested transport services. For example, transport operators use these systems to improve the quality of transport service and prices optimization. The incorporation of mobile and Internet applications

enables customers to reduce the number of trips and optimize their consumer transport costs, etc. The citizens of the Stara Zagora municipality identify the state and development of urban transport as an essential indicator of socioeconomic well-being and development. In addition, urban transport also faces several trends, such as increased traffic and congestion, dirty air, noise, and other problems identified by municipal residents. Furthermore, the deteriorating state of road infrastructure, the lack of sufficient parking spaces, the unattractiveness of public transport and poor quality repairs are detrimental to the provision of a quality transport service. A solution to the slow travel problem in the city can be achieved by prioritizing the development of electric public transport, cycling, and micromobility.

5. Petrov, K., Tsonkov, N., Valkov, Vl., Berberova-Vulcheva, Tsv., Tolev, Tsv. Preparedness for administrative work on the formation of knowledge and skills of students of regional development. IK - UNWE, 2023. ISBN 978-619-232-781-1. p. 241.

The spatial development and the territorial disparities that have emerged set the need to recruit staff and professionals to receive their training in regional development for positive change in the different territorial communities. The focus is on the training of specialists in the professional field of administration and management, where training in regional development can be delivered most effectively. This approach requires the foregrounding of the functional philosophy of regional development and the conscious model of preparation that is the contribution of the University of National and World Economy (UNWE) in terms of the preparation of specialists in higher education. In this direction, the regional being has its scope and purpose, because it combines the public and private sectors in organizational and managerial terms and directly corresponds to the processes taking place in our surroundings. In practical terms, we live in a world dominated by a spatially localized economy. A snapshot of our daily lives shows that all economic life has a territorial dimension, despite a globalizing economy. This makes it necessary, through the specialized knowledge and skills of the regional development curriculum, to prepare professionals who can make adequate and creative managerial, organizational, and technical decisions for socioeconomic development and, above all, for the imposition of new products and spatial solutions for the geoeconomic development of individual territorial communities. The regional and local profile of the economy is particularly necessary for the positioning of products, trademarks, and names that are in tune with the change in the surrounding environment and bear the specificity of the region. However,

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

to have a sustainable framework, the organization and management must be at the right high level. It is through the knowledge and skills of scientific thought that action can be taken and solutions imposed to improve administrative capacity and develop institutional completeness. The main objective of the training in the specialty "Regional Development" is to prepare competent and motivated experts, researchers, and scientific staff in the field of regional economy and administration with a high level of mastery of theoretical and practical knowledge, which will allow them to be properly integrated into the socio-economic life of the country. The main idea of the study is to analyze the curricula and the possibilities to improve the education and training of specialists in the field of regional development. The book is divided into two parts. The first part deals with the basic concepts, and the second part is practically oriented towards the study of students' attitudes and attitudes towards their studies in the field of Regional Development. Part of the research tracks the qualitative change of students in terms of the knowledge and skills acquired.

6. Tsonkov, N., Petrov, K., Slaveva, Kr., Berberova-Vulcheva, Tsv. Dynamics in the regional development of municipalities with a population between 10 and 30 thousand in eastern Bulgaria. IC - UNS, 2023. ISBN 978-619-232-777-4.

The Black Sea region is an economic, trade, transport, energy, geostrategic, and political crossroads. The interests of the European Union, the United States, Russia, China, Turkey, and the Balkan countries are intertwined here. Over the decades, several initiatives have been organized to satisfy the interests of global and regional players and to improve the economic, environmental, social and transport situation, including connectivity through the construction of strategic transport infrastructure (regional and interregional). Analysis of past policies leads to the conclusion that a high degree of coherence, coordination, and implementation of a strategic approach to solving regional problems and creating integrity, connectivity, and regional connectivity has not yet been achieved. Analysis shows that within the Bulgarian Black Sea coast and in the wider context, there is no successful cooperation and economic interconnection between the municipalities located on and near the sea. This is done through regional connectivity, the building of strategic transport infrastructure, and intermodal transport. Despite all the initiatives and policies undertaken, the Black Sea municipalities in the northeast and southeast regions of Bulgaria are visibly underdeveloped (especially in the Black Sea hinterland) and their development

potential is decreasing. Therefore, it is important to initiate research on Black Sea municipalities to develop regional policies to stimulate their economic development and improve their connectivity. The above argues for the need to plan and develop the Black Sea region in Bulgaria considering it in a broader context in terms of the development of strategic transport infrastructure. It is the basis for the subsequent improvement of connectivity, economic links, and socioeconomic development, including in this part of the Bulgarian territory. The relevance of the research is derived from the contemporary processes that take place in the Black Sea region. These processes are related to the increase in tensions and the strengthening of different interests for control of the inland sea. At the same time, from the point of view of Bulgaria and the European Union, this is a region that requires a specific approach to solving the various problems that have been layered over the years. These are related to security, geoeconomics, geopolitics, transport, accessibility, urbanization, investment policies, and, finally, resolving regional socio-economic disparities. In another direction, regional policy in certain regions and areas is proving to be one of the most feasible mechanisms for regional development. This predetermines that the focus of European integration and the sustainability of regional policies must be seen through the prism of repositioning regional development as a genuine national priority.

Textbook

7. Tsonkov, N. Regional Business and Utilities. IC - UNS, S., 2023.

The textbook *Regional Business and Utilities* examines the most important urban systems through which the governance of cities (municipalities) shapes the environment and conditions for the population and local firms (regional businesses) to exist and reproduce.

This textbook fills a gap in the field of regional development by equipping readers with the knowledge and skills to understand the major urban governance systems and how they influence the regional ecosystem and the territorial community to improve it, as well as stimulate regional business.

The textbook is structured in two parts with 12 chapters. The first part has a scientific and educational focus, clarifying basic concepts such as regional business and utilities. It is oriented toward the possibilities of assessing and measuring regional business and analyses the state of the business system in Bulgaria. The second part is mainly of a practical and applied nature, as the author discusses the main utilities activities and services, urban planning, street network,

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

parks and gardens, urban lighting, urban maintenance, housing, municipal waste management, traffic management, urban mobility, and transport, reverse logistics networks, as well as the improvement of the utility system through the introduction of intelligent management and control systems.

The textbook is intended for students of Regional Development, current and future professionals in the field of urban planning, management, and long-term development, and all those interested in the subject.

Articles

8. *Nikolay Tsonkov, Kamen Petrov, Tzvetelina Berberova-Valcheva. Adoption of Information Technologies for Smart Development of Municipalities in the Black Sea Region. International Journal on Information Technologies and Security, No. 1 (Vol. 14), 2022, pp. 87-96. ISSN 1313-8251*

This exhibition is dedicated to the need to impose the geofomation model of development of the Bulgarian Black Sea municipalities. The authors outline the need to impose intelligent development of the regions, and in particular, the Black Sea coast in Bulgaria was justified. Then research methods and the model are outlined. Subsequently, the research results were outlined and recommendations and trends were made in the Black Sea municipalities. Aspects related to the model of development imposition of intelligent systems of the urban environment management systems and the formation of a smart region on the Bulgarian Black Sea coast are considered.

9. *Nikolay Tsonkov. Economic Security and Regional Policy. International Journal on Information Technologies and Security, No.1 (vol. 13), 2021, pp. 101-109. ISSN 1313-8251*

Economic security is a very complex category. There is no common, acknowledged, scientific definition. In the new global context and conditions of regional globalization and integration process, countries' economic security is very real. Economic security can be measured at individual, local, regional, national, and international levels. On the other side regional policy is the key for regional development of regions. In this respect, regional policy is an instrument for the increase of regions.

10. Berberova-Valcheva, T., Petrov, K., Tsonkov, N. *Location of Higher Schools in Bulgaria in the Context of Labor Market Formation. Strategies for Policy in Science and Education-Strategii Na Obrazovatelnata I Nauchnata Politika*, 31(2), 2023. 119-135. ISSN 1310-0270, eISSN 1314-8575.

In this paper, we try to highlight some of the problems facing higher education in Bulgaria. The relevance of the problem and research attempts to analyze the system and its supporting elements are presented. The article attempts to draw a picture of higher education in Bulgaria in the context of the personnel prepared by it. Based on a questionnaire survey, we derive the needs of the labor market and the regional focus of socioeconomic development and also analyze and evaluate the possibilities of forming a labor market in the online space. Trends in the need for graduates in the labor market are examined, and relevant conclusions and recommendations are drawn.

11. Nikolay Tsonkov, Radoslav Kostev. *GIS-based model for the assessment of smart sustainable development in municipalities of Northeast Bulgaria. International Journal on Information Technologies and Security*, vol. 15, no.4, 2023, pp. 81-92. ISSN 1313-8251

In recent years, Bulgarian municipalities have introduced smart development systems. The Bulgarian state is at the top of the world rankings in terms of household internet access and connection speed. The authors develop and validate a GIS-based model for the analysis and evaluation of sustainable cities. The authors conclude that in a global digital economy and society, Bulgarian regions need to improve the accessibility of WI-FI networks to meet the challenges of smart development. In recent years, the authors have observed a growth of Smart Cities initiatives in large areas of Northeast Bulgaria. However, Bulgarian municipalities in the study area are lagging behind in implementing smart governance systems.

12. Tsonkov, N., & Petrov, K. *Specifics and Problems in the Spatial Development of Stara Zagora Municipality. Journal of Management Sciences and Applications, UNWE*, 1, 2023. 88-102. ISSN: 2815-3030

This article is dedicated to the spatial development model of the municipality of Stara Zagora. The focus is on planning and managing the territory of the municipality. The process is presented in a complex aspect that is related to spatial

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

development. The major purpose is through the use of an interdisciplinary approach to identify and analyze the specifics and problems of the Stara Zagora municipality's spatial development. The authors explore the territorial development of Stara Zagora, on the one hand, and the formation of specific patterns of space utilization and the territory's arrangement. Additionally, research highlights the importance of the Gross Domestic Product per person of the population in an area of Stara Zagora as a measure of the average level of the population. The authors prove the necessity to significantly increase the average GDP per person for the region. This positive trend is a function of both the high GDP that produces the district and the population in part due to these high differences.

13. Tsonkov, N. Improving Balkan Connectivity and Forming a Community of Cooperation. Sp. International Relations, no. 4. 83 - 88. ISSN: 0324-1092

The Balkans have for centuries been an arena of conflicts to gain control over them. The reason for this is the strategic position between East and West. At the same time, the countries in the region are linked by a common history, culture, traditions, and geographical location, creating the conditions for rapprochement and cooperation between them. In addition, several intersections can be found between the Balkan countries based on their national interests. Logically, cooperation can happen most easily in economic terms. Therefore, forming a single market and a Balkan Community is of particular importance. It is important to improve connectivity between Balkan countries.

14. Tsonkov, N., Minchev, Ch., Is It Possible to Have Bulgarian National Interests in the Conditions of Global and Regional Uncertainty?, pp. International Relations, no. 5-6, 2022. pp. 95-107. ISSN 0324-1092

The transition of Bulgarian society and the Bulgarian state from immature socialism to capitalist relations, from the time of initial capital accumulation, has also led to a revision of the country's foreign policy priorities. On the other hand, in recent decades states have been operating in a system with a high degree of uncertainty. The ongoing reformation of the international community creates conditions of imbalance of interests and strong confrontation between states. In this regard, the authors apply an in-depth analysis of the security environment, attempting to identify the main threats and challenges facing the Bulgarian state.

The foreign policy change of the Bulgarian state necessitates a redefinition of the Bulgarian fundamental strategic national interests. The article formulates the role of the Bulgarian state in the Balkans and the EU. Bulgaria can be a regional player, pursuing a relatively independent policy within South-East Europe. In this regard, it is proposed to use different forms of regional cooperation to achieve the Bulgarian national interests formulated in the article.

15. Petrov, K., Tsonkov, N. International Relations, no. 5-6, S., 2022. pp. 127-141. ISSN 0324-1092.

With the advent of the coronavirus pandemic, new challenges for nation-states have emerged. The pattern of integration and globalization has slowed down in terms of the transfer of goods and services, but at the same time, we can note a serious electrification of the life of modern man. In practice, the current logistics network and infrastructure need modernization and change. In this regard, in this paper, the authors analyze the opportunities and problems for building cross-border connectivity in the Southeast European area. The defended thesis is that Bulgaria plays an important role in this process.

16. Tsonkov, N., Bulgarian Transport Corridors through the prism of the Three Seas Initiative, pp. ISSN 0324-1092.

This article analyses the development of strategic road infrastructure in Bulgaria through the prism of the Three Seas Initiative. The author believes that Tri-Sea is a good economic initiative that should be implemented with the leading role of the European Union. According to the author, the construction and development of transport corridors in Bulgaria are linked to improving the connectivity of the Bulgarian state with its neighbors. In this way, economic ties between the Balkan countries are stimulated. From this point of view, we could assume that the development of strategic transport corridors is linked to national space planning. Viewed from this angle, important projects can be identified in the six planning regions in Bulgaria. These projects include the construction of highways, expressways, tunnels under the Balkan Mountains and bridges on the Balkan and near the Danube River. The author's analysis aims to justify the importance of the North-South road infrastructure. In this way, the deficits and major socioeconomic disparities between North and South Bulgaria can be addressed.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

17. Tsonkov, N., Petrov, K. & Berberova-Vulcheva, Tsv. Overcoming regional imbalances in the Black Sea region by introducing a new strategic planning approach. International Relations, no. 6, 2021. 19-32. ISSN 0324-1092

The aim is to propose specific approaches and to consider the development opportunities of the Black Sea territory of the Republic of Bulgaria based on the analysis and assessment of the development of the Black Sea municipalities. To achieve the main task mentioned above, a set of diverse methods and approaches is applied such as territorial, geographical, systematic, cartographic, demographic, descriptive, analytical, inductive, and deductive.

Serious socioeconomic, urban, and demographic problems have accumulated within the region, which can only be addressed by applying a comprehensive network approach to planning and strategic development. There are two planning areas in this region, with most of the municipalities located along the coast. In 2021, a Marine Spaces Strategy was adopted. Successive Integrated Spatial Development Strategies have also been developed for the Level 2 areas. However, territories are characterized by large imbalances in territorial development. Therefore, the authors conclude that a change in strategic thinking and planning approaches is needed for the organization of the territory. The objective is to form a unified strategy for the Black Sea region based on integrated territorial investments, agglomeration development, and improved connectivity.

18. Tsonkov, N. The Three Seas Initiative through the prism of Bulgarian national interests - challenges and opportunities. International Relations, no. (3-4), 2021. 81-89. ISSN: 0324-1092.

In 2016, the heads of state of Central and Eastern European countries launched a new initiative in Eastern Europe, the Three Seas Initiative. Since its inception, the Tri-Sea has raised several questions about the goals it should realize. These doubts arise from the fact that the initiative involves the United States as a strategic partner, together with the European Union. The Trimoriet platform was conceived from the outset as a political and economic format that should strengthen the outcome of the implementation of European cohesion policy to overcome the strong lagging behind of the eastern European countries, including economic convergence. To this end, 48 projects are proposed to improve regional energy, digital, and transport security along the north-south axis. Despite the initiative's good intentions, doubts about hidden geopolitical agendas remain. Furthermore,

given the intertwining of different interests in the Balkans, the processes through the prism of the initiative must be carefully managed.

After all, the initiative is a chance for Bulgaria to improve the state of infrastructure in northern Bulgaria, including improving the north-south connectivity of territories and urban centers. And this can help overcome the serious economic and social disparities of the Bulgarian territories.

The study aims to analyze the challenges and opportunities of the Bulgarian state as a participant in the Three Seas Initiative through the prism of Bulgarian national interests. To achieve the research objective, the author uses geopolitical, geo-economic, territorial, geographical, and systemic approaches, as well as descriptive, analytical, systematic, renewal of expert opinion, cartographic, and comparative methods.

19. Tsonkov, N. Challenges and Prospects for the Development of the Mediterranean Region. // International Relations, № 5-6, 2020, 141 - 148. ISSN: 0324-1092.

The Mediterranean region has always been an intersection point where the national and strategic interests of the countries in the region, as well as of the leading countries of the European Union (EU), the United States, Russia, China, and others, are intertwined. Interest in the region has always been high because many of the world's trade and economic links pass through it. This is why the countries of the region have used it as a more secure and quicker access to strategic raw materials. In this paper, the author attempts to analyze the problems, their causes, challenges, and opportunities for the development of the countries in the Mediterranean region, particularly the eastern half. In this context, the author outlines the place of Bulgaria in the regional perspective, because the Bulgarian state is directly linked to the region. For the study, a retrospective analysis of the region is performed to highlight the main points of conflict and their overcoming to achieve development. For the needs of the study, the author uses historical, territorial, and systemic approaches, combining them with different methods such as historical, analytical, descriptive, reference to expert opinion, comparative analysis, etc. The main results that the author expects to achieve are to highlight the development opportunities of the countries in the region and what the Bulgarian state in this context.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

20. Tsonkov, N. *Communication Networks as Factor for Regional Coherence Improvement in Bulgaria. Management & Gouvernance: entreprises, territoires, sociétés*, (23), 2020. 79-86. ISSN: 2104-2438.

Any attempt to study the challenges facing Bulgarian regions requires the clarification of several concepts and indicators (factors) to achieve a high level of economic security and regional cohesion of Bulgarian regions. The reason for using this approach is that it is necessary to construct a categorical apparatus to frame the problem field. The key concepts related to the issues studied are globalization, integration, regionalization, communication, communication networks, regional connectivity, regions, crisis, risk, and challenges.

Several important aspects will be addressed in this study. First, the author defines the concept of communication. Second, it will attempt to analyze the development of communication networks through the prism of their systemic nature. The author tries to identify key indicators to measure the level of economic security of Bulgarian regions and how communication networks affect regional connectivity and security.

The evolution of communication networks goes through different stages in its development. Their base is built on the developed infrastructure in and out of settlements, cities, metropolitan areas, and agglomerations. The infrastructure is the material base that facilitates the development of communication networks because they also have strong digital expression. Infrastructure creates conditions for the development of transport and communication systems.

21. Tsonkov, N. *Challenges to the Diversification of Energy Resources in the Balkans and Bulgaria, Journal of National Security, issue 1, S., 2019. Pp. 3-8. ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983.*

Diversification of energy resources in the Balkans is an important part of improving regional economic relations and increasing the level of regional security and development. It depends on the economic and social security of the countries and Bulgaria in particular. The reasons for this are the stability that is necessary for a continuous supply process, and, of course, at what price the resources are supplied. A major part of economic security is social and energy security. To analyze the challenges of diversification of energy resources, several factors must be considered, such as the security environment; sources of energy resources; energy transport infrastructure; electricity production; the energy

market; and alternative energy sources. Under certain circumstances, Bulgaria could play the role of a regional energy hub. Keywords: diversification, security environment, energy resources, economic security, energy security, social security, energy market, energy transport infrastructure, pipelines, regional energy center.

22. *Tsonkov, N. Crisis management or effectively "unmanageable" chaos of the Bulgarian national security system. Security and Defence, (1), 2022. 136-147. ISSN: 2815-388.*

Contemporary conditions are related to a high degree of uncertainty, instability, unpredictability, and constant transitions to different types of crises. In such a situation, the activity of ensuring national security through effective crisis management becomes increasingly important and a priority for the state. However, analyses of the situation and challenges facing the Bulgarian national security system reveal a critical level caused by objective and subjective characteristics of the economic, social, and administrative-managerial system of the state of different natures and intensities. The author aims to establish the relationship between crisis management and the state of security in Bulgaria, and on this basis to formulate options for overcoming the deficits of the national security system. The author concludes that it is necessary to formulate a national doctrine for the long-term development of the Bulgarian state and a new National Security Strategy for the Republic of Bulgaria.

23. *Petrov, K., Tsonkov, N. Urbanisation and the Development of New Regional Policies with a Focus on the Smart Development of Urban Systems. Journal of Bio-based Marketing, 3, 2023. 63-73. ISSN: 2683-0825.*

This submission presents a framework for the development of cities and the identification of the most promising development trends, which is in line with the framework for the enforcement of the smart development model. Therefore, an assessment of the functioning of the market is necessary to identify the potential for the development of a successful implementation project and practice of smart technology. On the other hand, less developed cities and their adjacent areas may not have sufficient demand from the implementation of innovative policies, and with the imposition of smart development, may become attractive for investment. The task is complicated when it is necessary to calculate different development scenarios for the territory and the competitive environment. To make the right decisions on the design of a development strategy, it is necessary to rely on

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

accurate analytical data and scenario analysis that take into account all key options for the imposition of smart development as an alternative for the development of urban systems.

24. Petrov, K., Tsonkov, N., Regional Aspects and Development Opportunities in Bulgaria in the Context of the European Green Deal, European Integration Studies, 1(16), 2022. pp. 97-109. ISSN: 2335-8831

This article is devoted to the problems and challenges in the implementation of policies for the socio-economic transformation of regions in Bulgaria about the European Green Deal. The conceptual change at the European level necessitates the definition of new priorities for the Bulgarian state on its path toward a more equitable transition to a green economy. The main objective is to analyze and assess the development opportunities and challenges for the Bulgarian economy on the path to a green and equitable transition. The authors examine the economic changes in the Bulgarian regions. The article defines the methodology of the scientific approach to such research, using system, network, geographical, cartographic, and comparative methods. The paper outlines the necessity of introducing smart systems at the city and region levels to manage the territory and its development more effectively. Special attention is paid to energy problems and the need for energy transformation in countries like Bulgaria. In addition, the need to strengthen cross-border cooperation in the Balkan region to build integrated models in different sectors and industries to make the transition to a new type of socioeconomic development more sustainable and equitable is also recognized. Keywords: fair transition, governance, system, models, regional development, economy, smart systems, information.

25. Nikolay Tsonkov. On the necessity of shaping Bulgarian national interests in terms of global uncertainty. International Journal on Information Technologies and Security, vol.15, no.2, 2023, pp. 109-120. ISSN 1313-8251

The global security system is undergoing a profound transformation. In this process, the international community is looking for the shape of a new security architecture and international order. At the same time, the Bulgarian state is characterized by a lack of clearly articulated strategic interests. This circumstance is reflected in the weak role of the Bulgarian state in regional and international affairs. In this regard, it is necessary to formulate Bulgaria's main foreign policy

interests that will position the country in the new global system. In this paper, the author sets as their main objective to attempt to formulate Bulgaria's national interests to underpin the future foreign policy based on an in-depth situational, geo-economic, geopolitical, and systemic analysis of the security environment of the Bulgarian state.

26. Petrov, K. & Tsonkov, N. Development of Bulgarian Black Sea Municipalities in the Context of European Integration. European Integration Studies, (17), 2023. 83-97. Print ISSN: 1822-8402, online ISSN: 2335-8831

The Black Sea region is an economic, trade, transport, energy, geostrategic, and political crossroads. The Black Sea is not only an external border of the EU but also a strategic European macroregion. It needs to be integrated into the European economy and market. Over the decades, several initiatives have been organized to satisfy the interests of global and regional players to improve the economic, environmental, social, and transport situation, including connectivity through the construction of strategic transport infrastructure (regional and interregional). Such initiatives include the Organization for Black Sea Economic Cooperation; the European Union's policies related to the development of the region as an external border, the Three Seas, and individual country strategies and policies. In fact, to a large extent, all these initiatives and policies aim at the stability, security, and economic and social development of the region while protecting the environment. The analysis of the policies so far leads to the conclusion that a high degree of coherence, coordination, and implementation of a strategic approach to solving regional problems and creating integrity, connectivity, and regional coherence in the context of European integration has not been achieved so far. The focus of our study is the municipalities of the Black Sea. Our presentation aims to outline the necessary levels of regional connectivity and investment policies that can be important for the overall sustainable development of our coast in the context of European integration. In this sense, small agglomeration areas have spatially formed from north to south by 2021. This article focuses on regional connectivity and investment policies in the Bulgarian Black Sea region, outlining an important range of issues related to its development. The present presentation provides an overview of the Black Sea coast by highlighting the common socio-economic characteristics in its spatial development. Relevant conclusions and recommendations are drawn for the development of the region. The scientific results show some general conclusions on how European integration, connectivity, and overcoming territorial disparities of the Black Sea can be achieved. First, a new approach to long-term planning is needed in the field of

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

strategic transport infrastructure and regional development. Secondly, there is a need to consider the idea of developing a Strategy for the Black Sea Region based on integrated territorial investments, the development of agglomerations of municipalities, and improved connectivity. Third, it is necessary to establish an operational program for the Black Sea.

27. Petrov, K. & Tsonkov, N. (2023). Opportunities for development of transport in the rural areas of the Stara Zagora Urban Area in Bulgaria. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, 23 (4), 643 -654.

The article explores the possibility of transport development as a factor for rural integration of a population of more than 100,000 using the example of the city of Stara Zagora in Bulgaria. The analysis showed that improving the access of the rural population to the agglomeration areas can be done through the combination of interurban transport that connects the villages with the nearby city. The purpose of developing this process is to increase the access of the rural population to the cities and, accordingly, to bring out the problems that the people of the villages have in terms of urban transport. Based on a proposed methodology, we propose to highlight the main public transport problems of the rural population. On the other hand, to propose different views and models to achieve higher efficiency of urban transport and its implementation in rural areas. In this paper, quantitative and qualitative analysis is used, and the results are also used to assess the impact of price fluctuations on vegetable marketing channels including vegetable processing enterprises. Data on vegetable prices were extracted from the Tempo online database, and the analysis was also based on interviews with key stakeholders in the vegetable processing chain. The results reveal a high coefficient of variation at the farm gate stage, which is also transmitted to the distribution and commercialization stage. The analysis was also carried out at the processing level, and the results also show a rather high coefficient of variation.

38. Berberova-Valcheva, T., Petrov, K. & Tzonkov, N., Meaning and role of higher school for Bulgarian regions' sustainable development. MEST Journal, 15 07, 10(2), 2022. pp. 1-13. ISSN: 2334-7171.

This article is a partial picture of higher education in Bulgaria and the need to provide quality educational services at the regional level. The exhibition presents

the importance and role of higher education in the recruitment of the regional elite and the quality of the staff. A methodological framework that is proposed assumes the systematization of the accumulated theoretical and practical experience in the field of higher education. Some deficiencies have been systematized, affecting the quality of education and the mismatch between business expectations at the level of planning regions, as well as the impact on municipalities and the need for staff for higher education graduates in the country. The main trends and conditions in which higher education in Bulgaria is developing are outlined, as well as the search for opportunities to increase its role within the Bulgarian region. In practice, regional development can become a national priority by building a quality educational environment and having a balanced regional development.

29. Tzvetelina BERBEROVA-VALCHEVA, Kamen PETROV, Nikolay TSONKOV, EVALUATION OF INTERCONNECTIVITY BETWEEN HIGHER EDUCATION AND BUSINESS–BULGARIAN CASE, Journal of European Economy, Vol 21, No 3, 2022. pp. 46-48. ISSN (online): 2519-4089.

This article is dedicated to the problems identified by the Bulgarian business in terms of higher education. In practice, businesses believe that research and educational institutions must provide an educational service that corresponds to their requirements for the level of competencies. The paper investigates the industries and sub-industries where the need for staff is most urgent. The model of more general education is embedded in the new global realities, which largely means that universities offer educational services of a more general nature. In this situation, it is difficult to overcome the divide between the knowledge and the skills of graduates and business requirements. This fact shows the objective gap between student preparation for the workforce and business expectations. The authors also study the provision of educational services in the real sector, in particular the opinion of employers regarding the strength of young professionals outside the educational environment. Thus, there is a need to determine connections in the different areas of the labor market, for example, business, services, and production, to higher education. The analysis of trends and conditions in the selection of higher education is an important aspect here. The authors believe that a flexible and adaptive economic environment is needed that is focused on the global and regional peculiarities of territorial development and the available human capital.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

30. Tsonkov, N. *Regulation of Economic Activity in the Regions as a Tool for Increasing Regional Competitiveness and Investment Attractiveness of Municipalities. Journal of European Economy, 19(3), 2020. 482-492. ISSN: 2519-4089.*

The author analyzes scientific experience and literature in the field of assessing regional economy and regional development. In this research, the author tries to explore the relationship between state intervention and the attractiveness of regions. The author proposes a new regional investment index, which is an instrument for measuring the improvement of the business environment and increase in investment attractiveness. This new Regional Investment Index is an instrument that can be used not only for economic indicators analysis but also for state policy improvement at the regional level. The author develops a regional investment index to manage regional development and the direction of investment processes. The regional investment index compares municipalities by combining different approaches and dimensions and thus becoming unique. There are two indexes. The Russian index differs from the Regional investment index because the group of determinants is structured into two indexes. On the other hand, the Asian indexes are combined and refined in the Regional investment index. The new Regional Investment Index is sophisticated, more flexible, and comprehensive and gives more comparison opportunities at the local authority level and territories.

31. Tsonkov, N. *OPPORTUNITIES FOR THE REGIONAL DEVELOPMENT OF MUNICIPALITIES OF THE DANUBE REGION, Journal of Biobased Marketing, Vol. 3, Agricultural University of Plovdiv, 2021. ISSN 2683-0825, pp. 42-48*

The Danube region as a border region is strongly affected by the socio-political plan and changes in administrative structure in Bulgaria. As a result of the reforms, most of the municipalities on the Danube are lagging economically and becoming depopulated. Therefore, it is important to analyze the state of the region, which indicates the possibilities for its resuscitation. The main goal is to offer ways and opportunities for its recovery by analyzing key indicators. The report uses methods such as inductive, deductive, and analytical methods. The author sets himself the task of defining the spheres for the economic development of municipalities in the Danube region.

32. Tsonkov, N. *Assessment of Bulgarian municipalities in providing basic services and shaping the local business environment. Journal of Economics and Social Research*, 24 (1), 108-134. Online-ISSN: 2729-8213.

Socioeconomic processes in Bulgaria in recent decades have led to a demographic collapse. This collapse is expressed in the reduction and concentration of the population in certain places. This process leads to the shrinkage of cities, with small municipalities being the most affected. Normally, after the next census, an inventory of the localities should be made in terms of the basic services they provide to the population and the implementation of territorial development policies, including forming a favorite local business ecosystem. The author's main purpose is to evaluate the performance of Bulgarian municipalities, which is the key to establishing good living conditions and a friendly business ecosystem to attract investment. In this regard, the author proposes the regional investment index for the evaluation of municipalities. The present research is completed with a sociological survey on the attitudes of businesses, the population, branch organizations, and other civil structures toward the state and the functioning of municipalities in the Bulgarian state. The regional investment index applies to two Bulgarian municipalities (Balchik and Pomorie) in Bulgaria's Black Sea region. With the help of the assessment model, the conditions and business environment in the municipalities can be measured, individual municipalities can be compared, and it has practical-applied value for local authorities and citizens as well as for the state and business.

Conference Paper

33. Tsonkov, N. & Petrov, K. *Opportunities for IoT-Based Smart Platforms for Intelligent Management of Waste Systems in Bulgarian Municipalities. In 2023 International Conference on Information Technologies (InfoTech) (pp. 1-4). IEEE. 2023. ISBN: 979-835033805-8.*

The digitalization of economic processes implies the transition to smart management tools. Bulgarian municipalities must incorporate smart management into their systems to address these challenges. The important system is waste management. The bigger the city, the more serious the problem of efficient waste collection, treatment, and management becomes. In this sense, the main objective is to analyze and evaluate the possibilities of implementing smart solutions in the field of urban environment and waste. These solutions are related to the implementation of platforms based on the Internet of Things. The study provides

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

a new systematic approach to adapting new information and communication technologies to the Bulgarian municipalities' waste management system.

34. *Petrov, K., & Tsonkov, N. (2023, September). Analysis of the Development of Intelligent Transport Systems in the Largest Cities in Bulgaria. In 2023 International Conference on Information Technologies (InfoTech) (pp. 1-4). IEEE. Technical University – Sofia, Sofia, Bulgaria, ISBN: 979-835033805-8.*

In this paper, we analyze the development of intelligent transport systems in the largest cities in Bulgaria. The focus is on the possibility of implementing new information technologies and smart solutions to improve the urban environment. In this direction, a brief analysis of smart proposals or features of regional development is presented in the context of information technology development. Solutions and visions are proposed to take into account the particularities of the urban development of urban systems. The necessity of a practical application of information technologies in the development of territorial systems is also highlighted.

35. *N. I. Tsonkov, "Communication Networks and Regional Entities," 2019 II International Conference on High Technology for Sustainable Development (HiTech), Technical University – Sofia, Sofia, Bulgaria, 2019, pp. 1-3, ISBN:978-1-7281-4556-3*

The management of communications, information, knowledge, and innovation is the basis for effective governance in the regional, national, regional and local development system. The author explores the regionalities and relations of the communication network that are formed across regions. In this research, the author analyzes the role of communication networks in regional development. The object of this research is the regional entities. The author uses for his analysis system and territorial approach. The main objective is to attempt to analyze the impact and relationship between regional communities and communication networks through the management of communications in the context of regional development and the implementation of regional policy.

36. *Tsonkov, N. Spatial Management of the Regions - Theoretical and Practical Aspects Globalism, regionalism, security: Collection of papers from International Scientific Conference 24-26 September 2020, Ravda, Bulgaria. Publishing Complex – UNWE, 2021. 57-64. ISBN: 978-619-232-544-2.*

The world and the world economy have changed after the COVID-19 crisis. The development of regions varies according to the local conditions of the territory. On the other hand, the world is very fragmented and regionalized. This fact explains why researchers must initiate more interdisciplinary studies and research. The economist's analysis shows that scientists need more complex tools for their research areas. This obstacle is important in the context of regional development science, regional approaches, and the management of regional development. The purpose is to provide a theoretical framework and dimensions of regional management. To achieve this goal, the author uses the system, territorial, geographical, and economic approaches, and descriptive, prescriptive, comparison, and expert opinion methods.

37. *Tsonkov, N., & Berberova-Valcheva, Tz. Communication Networks and Connectivity of Regions. Globalism, regionalism, security: Collection of papers from International Scientific Conference 24-26 September 2020, Ravda, Bulgaria. Publishing Complex – UNWE, 2021. 159-165. ISBN: 978-619-232-544-2.*

Regional communities and communication networks are evolving within the constraints of the real national geographic area. In this sense, we could not consider the development of communication networks without the construction of transport and communication infrastructure, and urban and agglomeration settlements. The development of communication networks and technologies goes through various stages. We could identify three groups of technologies. These include primitive, electrical, and electronic technologies. Communication networks are based on transport and communication systems. These systems play the role of a material link that mediates communication and social and economic relations between regions. At the heart of integration is the process of establishing the communication network, which develops the diverse relations between the regions. These tools are clusters, business incubators, business networks, cross-border cooperation programs, and European Territorial Cooperation Groups. The main objective of the research is to analyze the development and practical dimensions of communication networks in the context of the regional development of communities related to specific territories and to analyze how communication networks find expression in interconnectivity between regions.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

38. Tsonkov, N. *Opportunities for river and sea areas in Bulgaria in the context of the concept of development of blue and green economy in the European Union. Proceedings: articles and research from the scientific conference "The sea - border or gate", held in 2020, Black Sea Institute, Burgas, Bulgaria, 2021. pp. 23-27. ISBN: 978-954-8752-39-8.*

The world economy is experiencing major upheavals caused by the global pandemic and climate change due to unrestrained expansion and increased consumption of natural resources. In these conditions, it is logical for countries to become more oriented towards the rational use of natural resources and capital with the future in mind. In this sense, the European Union is embarking on an economic transformation by adopting the Green Deal. Bulgaria must reorient its economy towards the use of green technologies. In this sense, the territories located on the Danube and the Black Sea will play an important role in this process, because national and regional economies must be oriented towards the sea. It is a gateway and an opportunity for development. In the submission, the author assumes that the blue economy and the development of the Danube and Black Sea territories must happen together. The economy of the sea is directly linked to the green economy and technology. Therefore, these regions should be perceived as a megaregion and thus the state should carry out investment design and spatial planning to economically specialize the river and sea territories by the characteristics of the Danube and the Black Sea. Industries such as aquaculture, shipbuilding, biotechnology, the marine chemical industry, related research and development, wind farms in the Black Sea, tourism, transport, and logistics should be encouraged.

39. Tsonkov, N. *Challenges and opportunities for green economy transformation of Gabrovo District. In SHS Web of Conferences (Vol. 120). EDP Sciences. 2021. ISSN (online): 2261-2424.*

The process of restructuring European economies has begun in the last decade. This process is related to the implementation of strategies and policies at all levels in countries for sustainable development in the context of climate change and the reduction of natural resource use. Logically, the European course to decarbonizing economies was adopted two years ago. In this regard, it is important to monitor the transition of the economies of individual countries and

to observe regions to neutrality and what problems arise. In this sense, Bulgaria is part of this process. It is important to develop policies aiming to reformulate regional policy to achieve sustainable development in the Bulgarian regions. The present research aims to analyze the economy of the state of the Gabrovo district in the context of sustainable development and outline the difficulties and opportunities of the local economy in the transition to neutrality. The author achieves the goal, using various approaches and research methods, systematic, territorial approaches, and descriptive, comparative, statistical, and other methods.

40. Tsonkov, N. E-Government and E-Communications in the context of the Kovid pandemic 19. Trends and implications for regional development. XIIIth International Scientific Conference "E-Governance and E-Communications" in the framework of "Days of Science - 2021" of TU-Sofia, Sozopol, Bulgaria, 2021. 213-218. ISSN (online): 2534-8523.

This paper analyses the system of e-management and e-communication in terms of the COVID-19 pandemic. The author tries to point out the tendencies and consequences of this system. The theme is very real due to the new environment that we live in. The pandemic accelerates digitalization and improves Internet access. Digitalization, e-management, and e-communication are the keys to overcoming crises. The author analyses the normative documents regarding regional development. The main purpose of this research is to highlight the management and e-communication effects on regional development in terms of a pandemic.

41. Tsonkov, N. Challenges and Perspective of Touristic Sector in Bulgaria. Mechanics Transport Communications, 19 (3), Todor Kableshkov University of Transport, Bulgaria, 2021. pp. III-49 - III-53. ISSN: 1312-3823, ISSN (online): 2367-6620

The Bulgarian tourism industry is fast-growing and dynamic. It employs approximately 400,000 people, representing 10% of the active population. At the same time, tourism contributed 13% of the gross domestic product. In recent years, the number of tourists has been steadily increasing. These data show that the Bulgarian state must pay serious attention to adopting a targeted state policy for the development of the industry and promotion of Bulgarian tourist destinations. The main question is what kind of tourists Bulgaria wants according to tourist resources in the state. The rise of the tourism industry was stopped by

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

the onset of the COVID-19 crisis, which led to a major global economic transformation. The crisis is an opportunity to analyze the problems and to outline a strategy for solving them. In the past two years, we have observed a serious decline at the world level. One of the main challenges for the tourism industry in Bulgaria is the provision of skilled seasonal workers. The purpose is to analyze the situation and to outline the problems and opportunities for the development of Bulgarian tourism. The author uses a variety of approaches to achieve the goal, including systemic, territorial, and economic.

42. Tsonkov, N., Petrov, K. & Berberova-Valcheva, Tz. Intelligent Development and Connectedness in the Context of the Regional Development, Yearbook of UNWE, (2), 2022. 117-131. ISSN 1312-5486, ISSN (on-line) 2534-8949

At present, spatial development, the focus of the research is directed to the regions' development and establishing a competitive environment of their territory. In this exposition, the authors investigate innovations and their influence on improving regional development. The purpose is to analyze the potential of investment policies and innovative environments to create quality of life quality in regions. The authors try to create a methodology for enforcing the regions' intelligent development process. The authors outline the tendencies related to regional intelligence development and its influence on national territory development.

43. N. Tsonkov and K. Petrov, "Analysis of the Implementation of Smart Cities Initiatives in Northeast Bulgaria's Districts," 2022 International Conference on Information Technologies (InfoTech), Technical University – Sofia, Bulgaria, 2022, pp. 1-4. ISBN: 978-1-6654-6871-8, ISSN (online): 2770-2731

Smart development by Bulgarian municipalities is the cornerstone for building innovative regional ecosystems. In this respect, the report presents the authors' comparative analysis of the implementation of Smart City initiatives in Northeast Bulgaria's districts. The purpose of the is to give an original approach to evaluating Smart Cities' building through ICT platforms incorporation. In terms of a global digital economy, society needs Bulgarian regions to improve WI-FI accessibility to meet smart development challenges. For example, household access to the Internet in Northeast Bulgaria's districts has increased from 60% to over 80% for the period 2016 to 2021. Currently, the Bulgarian state provides 348 electronic administrative services using the Unified Model to request, pay, and

provide electronic administrative services. The municipal administration provides 142 e-services. Last year, the authors saw an increase in Smart Cities' initiatives in major Northeast Bulgarian districts.

44. K. Petrov and N. Tsonkov, "Implementation of Smart Public Sector Governance Systems in the Large Cities in the Southeastern Planning Region of Bulgaria," 2022 International Conference on Information Technologies (InfoTech), Technical University – Sofia, Varna, Bulgaria, 2022, pp. 1-4, ISBN: 978-1-6654-6871-8, ISSN (online): 2770-2731

The report presents the results of the authors of the analysis of the intelligent development of the larger municipal centers in the Southeast planning region. The peculiarities in the spatial development of the Southeast region for planning and incorporation of national space through the possibilities of imposing smart technologies are presented. Several aspects and problems are outlined in the regional development of individual urban areas are important and play an important importance and role in the attractive economic development of the region. Problems related to the provision of electronic services and the framework for the sustainable development of smart technologies within the public environment in the South East Planning Region have been identified.

45. N. I. Tsonkov, "Globalization Influence on Information and Communication Systems in Regions," 2019 II International Conference on High Technology for Sustainable Development (HiTech), Technical University – Sofia, Bulgaria, 2019, pp. 1-5, ISBN:978-1-7281-4556-3

Technological progress is a driving force for economic growth, citizen participation, and job creation. Information and communication technologies (ICTs) are transforming both the world economy and individual countries and societies. In this context, access to the Internet has become a major development tool. The so-called Fourth Industrial Revolution is a digital revolution that requires universal and reliable Internet access. The regions are the territory where regional development is realized. Globalization as a modern process is directly on regions and local entities. The author aims to analyze the influence of globalization processes on information and computer systems in regions. The structure of this paper consists of two main parts: information and computer systems and social networks as special relations between people in different regional entities.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

46. Tsonkov, N., *Actual problems of regional markets, - Second International Scientific Conference 'Tendencies in management of regional development and Security', Publishing house – UNWE, Ravda, 2018.*

The author tries to find the answers to the actual development and regional markets. The author explains the new tendencies in the world economy, regional markets, and state connections. The author explores the influence of new communication and information technologies on world development and the establishment of a new world order. In this study, the author uses various methods such as description, comparison, expert opinion analysis, induction, and deduction.

47. Tsonkov, N., & Petrov, K. (2023). *On the Need for Connectivity and a New Strategic Approach to Building Road Infrastructure in the Balkans. IOP Conference Series. Materials Science and Engineering, 1297(1), 012019.*

The Bulgarian state is characterized by its geographical location. However, the country has not taken advantage of its natural location. The main reasons for this are the lack of strategic thinking and the implementation of a targeted and active transport policy within Bulgaria and the Balkans. This policy includes the planning and realization of projects in the field of strategic infrastructure. The policy is adopted in the context of trans-European transport corridors. This will create conditions for connectivity between Bulgarian regions and conditions for stimulating cross-border cooperation. In this regard, the authors analyze the Bulgarian transport sector and infrastructure. On this basis, they highlight the important areas where the Bulgarian state needs to take urgent action. In this sense, it is necessary to formulate the major priorities that will take place in a new strategy for the transport sector. The strategy is related to the reconduction of political activities, measures, and the acceleration of investments in Bulgaria's strategic road infrastructure.

48. Tsonkov, N., & Petrov, K. (2023). *Possibilities for the Construction Of A Parallel Route Of the European Transport Corridor No 9 Through Romania, Bulgaria, and Greece. IOP Conference Series. Materials Science and Engineering, 1297(1), 012018.*

The Bulgarian state is significantly behind in the development of its strategic road infrastructure. This is compounded by the deterioration of the existing infrastructure of the Bulgarian state. There is a need to change the policy philosophy for managing and maintaining the strategic infrastructure in Bulgaria. It is necessary to strongly link this policy with the regional development policy due to the similar objectives they must achieve. The main purpose is to bring Bulgarian regions closer together and their economic and regional development based on improving the connectivity of the regions. Achieving all this, however, is hampered by a significant deficit in the system. There is a lack of connectivity and development of the transport axes in the North-South direction. In this regard, the authors set as their main objective to analyze and assess the possibilities for the construction of a parallel route of the European transport corridor No. 9 through Romania, Bulgaria, and Greece, which includes the construction of a tunnel between the town of Troyan and the village of Karnare in the central part of the Balkan Mountains. The implementation of this project will bring economic, social, transport, and financial benefits to the Bulgarian state. The construction of the project ensures connectivity between the Balkan countries, the formation of a single European market, stimulating the development of northern Bulgaria, and a targeted impact on the planning regions of the north and central.